Працягваецца афіцыйны візіт беларускай дзяржаўнай дэлегацыі ў Амерыку

Жыве Беларусь!

Народная газета

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№145 (658) 23 ліпеня 1993 г. Пятніца. Выдаецца з кастрычніка 1990 года на беларускай і рускай мовах. Тыраж 501040 экз. Кошт у розніцу — 7 руб.

ФАКС

Вкратце

Очередная встреча минской группы СБСЕ по проблеме мирного урегулирования в Нагорном Карабахе началась вчера в Риме под председательством итальянского дипломата Марио Раффаэлли.

На нынешнем раунде римской встречи предполагается заслушать доклад М.Раффаэлли о его поездке в Ереван, Баку и Степанакерт и обменяться мнениями о развитии ситуации вокруг Нагорного Карабаха.

❑

Как сообщила литовская газета "Республика", вице-министр иностранных дел В.Домаркас представил комитету сейма по иностранным делам Альфонсаса Авгулиса как возможного посла Литвы в Беларуси.

Сегодня А.Авгулис, происходящий, кстати, из белорусских Гервят и много делающий для тамошнего литовского населения, является членом Государственной комиссии региональных проблем.

❑

Совет Министров Беларуси утвердил Положение об обучении в Беларуси иностранных граждан.

Согласно этому документу, прием в учебные заведения республики должен осуществляться независимо от расовой и национальной принадлежности, пола, языка, отношения к религии.

❑

Вчерашняя ночь в Сухуми прошла относительно мирно, сообщило Грузинское информационное агентство. Однако, по его данным, примерно с 10 часов утра начались ожесточенные бои в направлении сел Шрома—Ахалшени.

Как сообщили в пресс-службе Верховного Совета Абхазии, накануне грузинская артиллерия вела огонь по населенным пунктам Шрома, Каманы, Псырцха, Новый Афон, а также позициям абхазских войск.

❑

Приказ министра обороны Украины о статусе ядерных объектов свидетельствует о том, что Украина уже фактически объявила себя ядерным государством, сказал министр обороны России Павел Грачев.

Павел Грачев высказал сомнение, что украинские военные сумеют сами провести все необходимые организационно-технические мероприятия, связанные с функционированием объектов "С".

ВКЛ ВЫКЛ

АТТРАКЦИОН «ДОРОГА К РЫНКУ»

Рисунок Олега ПОПОВА.

Лучшая защита — нападение?

Из Киева в столицу Грузии прибыла группа бойцов военизированной националистической организации Украинская народная самооборона.

В аэропорту Борисполь заместитель командира УНСО Дмитрий Корчинский заявил: "Для того, чтобы не пролилась кровь в Крыму и Донбассе, сейчас необходимо воевать в Абхазии на стороне Грузии". По последним данным, в районе боевых действий находится больше ста боевиков из Украины. УНСО продолжает официально утверждать, что их бойцы используют оружие исключительно с целью самозащиты.

Работенка-то пыльная!

Объединение "Воркутауголь" прекратило отгрузку угля потребителям, не выплатившим деньги за полученную в первом полугодии продукцию.

Как заявил директор по производству объединения "Воркутауголь" Виктор Голиков, "руководители объединения требуют от правительства России увеличения дотации или отмены свободных цен на уголь". "Если правительство не сделает этого в ближайшие дни, шахтеры остановят металлургическую и машиностроительную промышленность России", подчеркнул он.

Америку наводнили не только иностранцы

Сотни домов оказались затопленными в южной части города Сент-Луис (штат Миссури).

Бурные потоки воды реки Миссисипи, уровень которой поднялся в этот день до рекордной отметки, прорвали аврально сооруженную из мешков с песком плотину протяженностью более полутора километров. Как сообщили местные власти, ситуация в настоящее время в этом районе критическая.

В результате сильных наводнений в штатах Среднего Запада, которые начались еще в середине июня, погиб 31 человек.

Этот день может войти в историю

Переговоры по боснийскому урегулированию с участием лидеров трех конфликтующих сторон — мусульманской, сербской и хорватской — начнутся в Женеве сегодня.

Темой предстоящих консультаций станет обсуждение различных аспектов боснийского урегулирования, включая будущее государственное устройство республики.

Лорд Оуэн в интервью британской телекомпании заявил, что лидеры боснийских мусульман, сербов и хорватов заверили его, что военные действия будут прекращены на время мирных переговоров в Женеве.

Константин ПРИБЫТКОВ.

Спорт-экспресс

Белорусский голкипер Геннадий Тумилович, имевший виды на футбольный клуб "Спартак", не подошел московской команде и сейчас находится в Минске.

❑

На Универсиаде-93 в Буфалло (США) мужская сборная Беларуси по спортивной гимнастике заняла всего 9-е место. У Виталия Щербо — две золотые, одна серебряная и одна бронзовая медали.

Пять миллионов за жизнь

Пять миллионов рублей — так оценена российскими властями жизнь белорусского парня Сергея Сыча, который героически погиб на таджикской границе.

Речица проводила в последний путь старшину сверхсрочной службы со всеми воинскими почестями. Но многие так и не нашли ответа на больной вопрос: чьи же идеалы отстаивал и какие рубежи защищал до последней капли крови наш земляк?

Виктор КОТОВ.

Плакали звезды?

В Бресте на территории военного городка Южный вечерний наряд милиции имел неосторожность остановить автомобиль начальника штаба дивизии и завести разговор по поводу нетрезвости (за рулем находился сержант).

Вызванная рота десантников восстановила поруганную честь отца-командира, лишив милиционеров девственной чистоты лиц, нескольких зубов и погон. Дело принято к производству военной прокуратурой.

Василий САРЫЧЕВ.

Отфутболили?

Вещевой рынок, расположенный на самом большом стадионе Беларуси, "Динамо", будет перенесен в район 4-й ТЭЦ на окраину Минска.

Туда же должен переехать авторынок с Партизанского проспекта.

Горисполком ведет переговоры об отводе 16—18 гектаров земли. На месте выработанного карьера фирма "Интекс" пообещала обустроить площадку для нового рынка.

Наталья ГРИБ.

Паршивая овца все стадо портит

Настоящая облава была устроена на днях на валютчиков в Минске.

При активном участии ОМОНа буквально в считанные минуты отделение милиции на Комаровском рынке было заполнено долларами, марками. Как удалось выяснить, операция проводилась не только из-за нарушения правил валютных операций. Республика буквально завалена фальшивыми долларами, к чему приложили руку и валютчики. По имеющимся сведениям, часть валютчиков не против оказать правоохранительным органам определенную помощь в поимке "паршивых овец", из-за которых они провели несколько часов в тесной клетке для задержанных.

Максим ТРАПЕЗНИКОВ.

Даниэла покорила скромностью

Всего один день пробыла в столице Беларуси исполнительница роли главной героини — Даниэлы — в телесериале "Мачеха" мексиканская актриса Мария Сорте.

Перед отлетом на родину она дала концерт для своих белорусских поклонников. Даже здесь, по утверждению почитателей таланта актрисы, проявилась скромность "Даниэлы": билеты на концерт стоили дешевле, чем у других заезжих кинозвезд за подобные выступления, — всего лишь от тысячи до тысячи семисот рублей.

Анатолий РОМАНОВИЧ.

Выпуск подготовлен по сообщениям корреспондентов "Народной газеты", агентств ИТАР—ТАСС, Белинформ, Интерфакс, БелаПАН и РИД.

Злучаныя Штаты і незалежная Беларусь: першае спатканне

Аглядальнік "Народнай газеты" Павел СТАСЕВІЧ перадае з Вашынгтона

1. Добрай раніцы, Амерыка!

21 ліпеня ў 6 гадзін 15 хвілін па мясцоваму часу ТУ-154, на якім ляцела наша дэлегацыя, прызямліўся на аэрадроме ваеннай базы Эндрус, што за некалькі дзесяткаў міль ад амерыканскай сталіцы.

Пасля кароткай цырымоніі сустрэчы, на якую прыбылі беларускія дыпламаты, што працуюць зараз у ЗША, і адказныя супрацоўнікі адпаведных амерыканскіх служб, Старшыня Вярхоўнага Савета Беларусі Станіслаў Шушкевіч з жонкай, а таксама іншыя члены дэлегацыі на верталёце вылецелі ў Вашынгтон.

Яны размясціліся ў "Блэйр хаўз" — афіцыйнай рэзідэнцыі прэзідэнта Біла Клінтана, якая знаходзіцца на цэнтральнай Пенсільванія-авеню насупраць Белага дома, дзе звычайна спыняюцца кіраўнікі замежных дзяржаў і ўрадаў. Як заўсёды ў такіх выпадках, у гонар гасцей перад "Блэйр хаўз" узняты іх нацыянальны сцяг, на гэты раз — бел-чырвона-белы.

Пасля кароткага адпачынку пачалася работа па ўзгодненай праграме візіту.

2. Вярхоўны Савет — Капітолій: ці трывалым будзе мост паміж двума "берагамі"?

Ніводны будынак у Вашынгтоне не павінен быць вышэй за Капітолій — месца знаходжання Сената і Кангрэса.

Менавіта ў гэтую "кузню", дзе куецца і гартуецца амерыканская дэмакратыя, з самага ранку і былі запрошаны члены афіцыйнай дэлегацыі: спачатку снеданне, а затым і размова з групай сенатараў па шырокаму колу праблем.

Апоўдні, ужо ў "Блэйр хаўз", пачалася сустрэча з саветнікам прэзідэнта Біла Клінтана па краінах СНД Толбатам.

Затым тут жа, у рэзідэнцыі, адбыўся "рабочы ланч" з групай амерыканскіх бізнесменаў.

Тэма грошай, інвестыцый, бізнесу, рыначнай эканомікі і г.д. была прадоўжана і ў час сустрэчы з міністрам фінансаў ЗША Бетсанам.

Аб змесце і выніках (гэта галоўнае) сустрэч і перамоў пакуль што можна гаварыць толькі збольшага і ў агульных рысах. Яны да пары не афішыруюцца, а беларускім журналістам працаваць "каля Белага дома" даводзіцца ў даволі-такі жорсткіх рамках.

Магу толькі сказаць, што галоўным днём візіту была, па плану, пятніца, калі ў Белым доме мелася адбыцца афіцыйная цырымонія сустрэчы і "рабочага снедання" Біла Клінтана са Станіславам Шушкевічам і некаторымі членамі нашай дэлегацыі.

Але толькі што стала вядома: загінуў лепшы сябар прэзідэнта і многія планы ламаюцца, так што сустрэча з С.Шушкевічам адбудзецца ў чацвер, у 15.00 па мясцоваму часу. Але аб гэтым ужо перадам у наступным рэпартажы.

❑

Рэдакцыя атрымала таксама паведамленне ІТАР-ТАСС.

У ім гаворыцца, што прадстаўнік кіраўніка федэральнага фінансавага ведамства Бентсан павіншаваў госця з Беларусі з чакаемым 28 ліпеня аб'яўленнем Міжнароднага валютнага фонду аб прадастаўленні першай пазыкі гэтай рэспубліцы ў рамках праграмы сістэмных пераўтварэнняў, закліканай садзейнічаць эканамічнаму росту былых камуністычных краін, у памеры 97 мільёнаў долараў на правядзенне рэформ. Другая пазыка ў такой жа суме будзе выдзелена Беларусі, калі яна выканае патрабаванні МВФ, што выстаўляюцца да краін, якія сталі на шлях стварэння рыначнай эканомікі і дэмакратызацыі. "Я жадаю поўнага поспеху вашай рэспубліцы ў правядзенні пераўтварэнняў", — сказаў, у прыватнасці, Бентсан С.Шушкевічу.

Добры пачатак з надзеяй на добрыя вынікі

Калі нумар быў ужо падрыхтаваны да друку, у рэдакцыю паступіў чарговы рэпартаж нашага аглядальніка Паўла Стасевіча, і мы прапануем яго ўвазе чытачоў.

У амерыканскай сталіцы — змена надвор'я: саракаградусная спякота ўступіла месца прахалодзе з лёгкімі хмарамі і ветрыкам.

Пахаладала і ў Белым доме: звесткі аб смерці сябра Біла Клінтана, на жаль, пацвярджаюцца (галоўная версія — самазабойства).

З гэтай прычыны зменены і графік візіту беларускай дзяржаўнай дэлегацыі. Сустрэча Біла Клінтана са Станіславам Шушкевічам і адпаведная афіцыйная цырымонія адбудуцца, па ўсім відаць, сёння — 22 ліпеня ў другой палове дня па мясцоваму часу.

А першы дзень візіту завяршыўся прыёмам дэлегацыі ў пасольстве Рэспублікі Беларусь у Вашынгтоне.

У час яго і С.Шушкевіч, і члены дэлегацыі трохі "паспавядаліся" журналістам. Галоўны сэнс інтэрв'ю. Старшыні Вярхоўнага Савета можна выказаць так: задаволенасць пачаткам і надзея на аптымістычнае заканчэнне візіту.

Асцярожнымі былі і выказванні старшыні парламенцкай Камісіі па эканамічнай рэформе Л.Козіка, старшыні Камітэта дзяржаўнай бяспекі Э.Шыркоўскага і іншых.

На мой асабісты погляд, справа пакуль што ішла на ўзроўні "протокола о намерениях". Хоць, мяркую, адпаведныя пагадненні і заключная дэкларацыя будуць сёння-заўтра падпісаны.

Больш аптымізму ў старшыні Мінгарвыканкама А.Герасіменкі і кіраўніка аграрнай камісіі У.Гаркуна. Яны, відаць, застануцца ў Амерыцы яшчэ на некалькі дзён пасля ад'езду дэлегацыі, каб паставіць кропкі над "і" ў канкрэтных беларуска-амерыканскіх справах, якія рэальна высвечваюцца.

А сёння зранку, па пратаколу, сустрэча С.Шушкевіча з кангрэсменамі. Потым — Пентагон, куды адправіліся і Э.Шыркоўскі, і міністр абароны П.Казлоўскі. Мяркуецца падпісанне раней прапрацаваных пагадненняў.

Мы, журналісты, стараемся сядзець "на хвасце" ўсіх падзей. Рабіць гэта цяжка, ды і сувязь цераз акіян — рэч дарагая і складаная.

І ўвогуле Вашынгтон — горад дарагі і да таго ж сталіца. Плюс федэральны падатак у гандлі — 6 працэнтаў.

Не ведаю, ці адбудзецца сёння прэс-канферэнцыя Б.Клінтана ў Белым доме, але да яе рыхтуемся.

Па астатняй частцы візіту ўвогуле ўсё ідзе планава. Але ж спадзявацца на многае, на мой зноў жа асабісты погляд, не прыходзіцца: амерыканцы свае грошы лічыць любяць і ўмеюць, таму пакрысе вучаць гэтаму і нас.

Вашынгтон, першая палова дня 22 ліпеня (у Мінску ўжо вечарэе...).

Пасля падзеі

Палку генералаў прыбыло

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Вячаслаў Кебіч учора ў другой палавіне дня ва ўрачыстай абстаноўцы і ў прысутнасці журналістаў зачытаў пастанову Савета Міністраў Беларусі аб прысваенні чарговых воінскіх і спецзванняў групе кіраўнікоў МУС, пагранвойск і Міністэрства абароны.

Ён уручыў пагоны генерал-палкоўніка ўнутранай службы міністру ўнутраных спраў Уладзіміру Ягораву. Старшыні Камітэта па сацыяльнай абароне ваеннаслужачых, асоб радавога і начальніцкага саставу органаў унутраных спраў, воінаў-інтэрнацыяналістаў, звольненых у запас (адстаўку), і членаў іх сем'яў пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь Мікалаю Чаргінцу прысвоена чарговае званне — генерал-лейтэнант унутранай службы. Пагоны генерал-лейтэнанта ўнутранай службы ўручаны таксама начальніку Акадэміі міліцыі Міністэрства ўнутраных спраў Уладзіміру Савічаву.

Прысутныя цёпла павіншавалі намесніка камандуючага пагранічнымі войскамі рэспублікі па аператыўнай рабоце Мікалая Астапава са званнем генерал-маёр. Генеральскія пагоны ўручаны начальніку ўпраўлення кадраў Міністэрства абароны Івану Зубко і камандзіру адзінаццатай гвардзейскай асобнай механізаванай брыгады Анатолю Нікіціну.

Цёпла павіншаваўшы генералаў з іх новымі званнямі, Старшыня Савета Міністраў выказаў упэўненасць, што яны ўвесь свой багаты вопыт аддадуць справе служэння суверэннай Беларусі і яе народу.

Белінфарм.

Факт

Польские морские ворота открыты для Беларуси

В Варшаве объявлено о создании польско-белорусского судоходного общества.

Решение об этом принято на последнем заседании Совета Министров Республики Польша. Учредителями общества с польской стороны является государственное казначейство в лице Министерства транспорта и судоходства, а с белорусской — Министерство транспорта и связи Республики Беларусь. Штаб-квартира новой организации будет расположена в Минске, а корабли, находящиеся в совместной собственности, приписаны к портам городов Гданьск или Гдыня.

Согласно заявлению для прессы польского министра транспорта и судоходства Збигнева Яворского, Польша могла бы стать важнейшей страной для экспорта белорусских товаров. Только порты на балтийском побережье способны ежегодно пропускать до 50 млн. тонн грузов Республики Беларусь.

По словам З.Яворского, польская сторона готова предоставить обществу 2 морских транспортных судна — "Грюнвальд" и "Гвардия людова", водоизмещение которых 10 тысяч тонн. Первоначальный вклад Беларуси определен в 1,6 млн. долларов США.

Игорь ШАМШИН, ИТАР-ТАСС.

Последний "бой" для Т-62

Беларусь продолжает неуклонно выполнять положения международного Договора по обычным вооруженным силам в Европе (ОВСЕ).

В республике находится очередная инспекционная группа, которая зафиксирует на Борисовском танкоремонтном заводе операцию по разрезанию на металлолом последнего из 80 танков Т-62, разукомплектованных в очередном календарном периоде. Зарубежные эксперты проконтролируют еще и начало очередного периода разрезания танков и БМП в Борисове.

Как сообщили корреспонденту Белинформа в Национальном агентстве по контролю и инспекциям, уничтожение излишков боевой техники будет вестись в три этапа и завершится в ноябре 1995 года.

Леонид ТРАЦЕВСКИЙ, Белинформ.

Из жизни денег

Рубль растаял, как утренний туман

Виктор ЛЕЩЕНКО

Российские рубли в республике изымаются из денежного оборота.

Такова суть телеграммы Национального банка.

Планируется создать резервный фонд, российские деньги из которого будут выдавать только командированным и отпускникам. Для расчетов остаются лишь рубли и трешки.

За нарушение этих правил руководителей и главных бухгалтеров предусматривается лишать права подписи, что равнозначно увольнению с работы.

Появятся ли рубли после столь суровых регламентаций — вопрос весьма проблематичный. Но коммерческие банки, предприятия уже, по-видимому, не смогут столь бесконтрольно распоряжаться наличными российскими банкнотами и тратить их на покупку, например, автомобилей, а затем твердить, что купюр для зарплаты нет.

Однако в целом телеграмма Национального банка экспертами оценивается положительно. Ее отрицательная сторона практически сведена к нулю — российскую наличку в банки давно мало кто сдает, а навести контроль за ее выдачей уже следовало бы давно. Есть только одно опасение — будет ли в полной мере выполняться данное распоряжение.

По прогнозам специалистов, лишь в третьем квартале республике понадобится дополнительно выпустить в обращение столько денег, сколько было "запущено" за все первое полугодие.

Как сообщил заместитель председателя Национального банка Александр Дмитриевич Сорокин, в июне выдача денег из банковских касс увеличилась в 3,2 раза. Денежный оборот за полгода в Беларуси вырос более чем в 10 раз. Каждый квартал денежная масса удваивается.

Сейчас из России ожидается некоторая сумма рублей по целевому назначению: на отпуска, лечение, командировки, спортивные мероприятия. А вообще республике, как известно, поставлено условие: либо парламент принимает решение о единой кредитно-денежной системе, либо...

Изъятие денег выпуска 1961—1991 годов из обращения в нашей республике вызвано аналогичными действиями России.

По словам А.Сорокина, в Беларуси на сегодня достаточный запас "зайчиков".

Почему же в банках нет российской налички, а на "черном" рынке ее достаточно? Каким будет в дальнейшем курс белорусских и российских денег? И как такое стало возможно: в едином рублевом пространстве разные курсы одного и того же рубля? Но это тема уже иной публикации.

Як сустрэлі жніво

Збожжа за мяжой не напросішся

Больш чым на 70 працэнтаў да неабходнай колькасці для правядзення жніва завезці бензіну не ўдасца. Добра, калі паступіць нават столькі. Гэтага хопіць на 12 дзён работы аўтамабільнага парка. Дарэчы, у мінулым годзе бензіну хапіла на 26 дзён жніва. Між іншым, сёлета прастояў тэхнікі дапускаць проста нельга. Ураджай і так будзе ніжэйшы, чым у мінулым годзе. Далі аб сабе знаць майскі дэфіцыт вільгаці і параўнальна бедная запраўка палёў мінеральнымі ўгнаеннямі. Пад ярыну, напрыклад, іх унесена толькі 60 працэнтаў да неабходнай колькасці. А фосфарных і таго менш — адна трэць неабходнага. Адсюль і вынік...

Словам, вельмі дарагі сёлета ўраджай. У любым сэнсе. І адносіцца трэба да яго, як да самай дарагой і неабходнай рэчы. Бо збожжа за мяжой не напросішся. А там яно каштуе вельмі дорага. І проста незразумела, калі вязуць, скажам, бульбу з Італіі, а свая, параўнальна танная, гніе ў калгасах і саўгасах. Некаму гэта, безумоўна, выгадна, але, зразумела, не хлебаробам і іншым працаўнікам. Таму так важна ўсё сабраць з палёў, хаця б па мінімуму забяспечыць тыя патрэбнасці ў збожжы, якія дапамогуць сельскай эканоміцы стаць стабільнай.

Белінфарм.

Государство против личности

Тост за фарисейство

Олег ФОМЧЕНКО,
лауреат премии
Союза журналистов
Беларуси

Сколько помню себя, у нас, в стране нашей, дети были "будущим", "цветами жизни" и "самым привилегированным классом". Их принимали на правительственных трибунах во время праздничных шествий, дарили коробки конфет.

И эта волна с Красной площади шла от вождей к вождям на парадные площади республик.

До сих пор перед глазами знаменитая фотография, оттиражированная в плакат: счастливые, улыбающиеся дети, а посреди "цветника" — добрый дедушка Сталин. На руках у него девочка в матроске. Внизу подпись:"Спасибо товарищу Сталину за наше счастливое детство!"

Красовалась эта картина на стене детского кинотеатра в Минске, куда я ходил с приятелями, а то прибегал один.

И только через много лет прочитал у Владимира Тендрякова о судьбе девочки в матроске. Она оказалась дочерью наркома земледелия Бурят-Монгольской АССР Ардана Маркизова. В январе 1936 года в Кремле был налажен прием трудящихся автономной республики. В составе делегации из шестидесяти семи человек находился и отец Гели.

Во время торжества шестилетняя девочка вручила букет цветов Сталину и тот взял ее на руки. Этот снимок облетел всю страну.

На следующий день девочка получила золотые часы и патефон с набором пластинок. На подарке было выгравировано:"Геле Маркизовой от вождя народов И.В.Сталина". Кстати, отца Гели среди других наградили орденом Трудового Красного Знамени. А вскоре арестовали и расстреляли. Мать сразу же после этого погибла при загадочных обстоятельствах на ночном дежурстве в городской больнице, где работала врачом.

Девочка осталась сиротой, бедствовала, но хранила подарки вождя.

Может, и не стоило бы останавливаться на прошлом, если бы стремление черное выдать за белое, а попросту дурачить народ не перекинулось мостиком в сегодняшний день. Сколько красивых слов говорится о детях, а на деле? Трудно без слез рассуждать о судьбе тех, кому должно принадлежать будущее Беларуси.

В результате чернобыльской катастрофы, глобальной загрязненности окружающей среды, политико-экономических потрясений и всеобщего обнищания народа дети наши на глазах слабеют. На уроках с учениками случаются обмороки. Как свидетельствует медицинская статистика, каждый десятый ученик — аллергик и гипертоник, каждый третий страдает хроническими заболеваниями, а каждый второй нуждается в лечении и оздоровлении.

Основы здоровья закладываются в детстве. А откуда же ему быть, если в большинстве семей доход ниже прожиточного минимума. Не спасают и дополнительно выдаваемые суммы на детей. По отношению к галопирующему росту цен это мизер, который мгновенно растворяется в скудном семейном бюджете. В результате дети лишены самого элементарного — калорийной пищи. Посмотрите на лица ребят после пяти-шести и более уроков! Из-за непомерно высоких цен, низкого качества и без того разворованных продуктов обедами в школе пользуются единицы и те, кому их "выделяют" бесплатно. Дети в подавляющем большинстве лишены витаминов: всякий ли может заплатить за один лимон или апельсин 200 рублей? А попробуйте купить "детское питание" для тех, кто делает в жизни первые шаги?.. Побегайте и поищите соки, творог, морковь?!

На ребенка-искусственника, выписанного из роддома, выделяется две порции детского молочка в день. А ближе к году малыш лишается и этого благодеяния. Больше того, закрываются молочные кухни, а на их месте, как это случилось в Минске в микрорайоне Уручье, размещаются коммерческие точки.

А разве не преступление, что в зонах повышенной радиации до сих пор проживают тысячи ребятишек, лишенных солнца и речки, зеленого луга и леса, не желающих понимать, почему им "туда" нельзя, а ведь так хочется... Эпизодические поездки в "чистые места" ближнего и дальнего зарубежья — как разовые "впрыскивания". Да и можно ли всех вывезти? Чаще всего выезжают те, у кого влиятельные родители.

Содержание ребенка для молодых родителей превращается в "предмет" непозволительной роскоши, поэтому и не удивляет кривая рождаемости, упавшая в республике за последние 10 лет в 21,3 процента. Первые роды составляют 60—70 процентов и лишь 30 — повторные. За последние пять лет в Минске и Витебской области родилось детей меньше, чем умерло. Все больше появляется на свет младенцев-инвалидов в радиационных зонах Могилевской и Гомельской областей.

Так что же это за политика, со сталинских времен направленная против народа и "самого привилегированного класса"? Да, существовали правительственные трибуны, цветы, улыбки, поцелуи, тосты на приемах. А попросту фальшь и фарисейство. Не знаю, как кому, а мне телерепортаж в предверии и в первые дни Нового года о посещении руководителями суверенного государства ряда детских домов и школ-интернатов с подарками от Деда Мороза показался кощунственным, как и сами "отеческие" визиты. Уж очень они напоминали старые спланированные мероприятия. Все это без памятных тостов.

"Осчастливили" сотню-другую детей, а как остальные — тысячи, десятки, сотни тысяч? Вдобавок всюду и всех отлучили от желанной сладости — шоколадку, пирожное, мороженое, несказанно повысив цену. А многим детям вообще не до сладостей. Маленькие пациенты из Минского онкологического диспансера остались в марте без радиоактивного йода, и состояние здоровья их ухудшалось с каждым днем... Никто не спешил помочь "нашим цветам жизни".

Такого еще не было

В поддержку Шушкевича

В Новополоцке создана инициативная группа с целью организации широкой общественной поддержки Председателя Верховного Совета Республики Беларусь Станислава Шушкевича.

В нее вошли представители депутатского корпуса, творческой интеллигенции, научной общественности и рабочего класса города. Первой акцией группы стал сбор подписей в многолюдных местах. Уже в первый час своеобразного плебисцита более 120 новополочан разного возраста и социального положения отдали свои голоса спикеру белорусского парламента. В конце июля имена с фамилиями жителей нефтеграда, считающих, что в настоящий момент нет достойной альтернативы Станиславу Шушкевичу, будут направлены ему лично и в редакцию "Народной газеты".

В.ФАКЕЕВ.

❑ Идет сбор подписей.

Репортер узнал

Под сводами Святого Казимира

Община римско-католической церкви зарегистрирована исполкомом Лепельского горсовета.

Верующим возвращено здание костела Святого Казимира. Сегодня этот храм понемногу реставрируется и приобретает первозданный вид.

Николай ВИКОЛЬСКИЙ, РИД.

И подружатся коммунар со скаутом!

Чемоданчики и походные рюкзачки пакуют самые талантливые и неугомонные дети Беларуси.

По приглашению фонда "Мы — детям" они проведут целый месяц в республиканском детском лагере "Зубренок" на озере Нарочь. Интересную программу подготовили активисты фонда и сотрудники лагеря для юных литераторов и музыкантов, экологов и туристов. На берегу синеокой Нарочи они смогут найти новых друзей.

Лидия ПЕРЕСЫПКИНА, Белинформ.

Криминал

А вот — свежие "лимонки"!

Пока "наверху" размышляют, разрешить ли порядочным людям иметь оружие, иные непорядочные разрешения не ждут.

В Витебске арестованы двое горожан, у которых изъят целый арсенал: пулемет, два автомата, два карабина, три пистолета, гранаты-"лимонки", тротиловые шашки и еще много-много всего. Некоторые "стволы" были выкопаны "оружейниками" на местах былых боев и отреставрированы, кое-что умельцы соорудили сами, остальное — приобрели в военной части. Все это, понятно, накапливалось не для коллекции.

Сергей БУТКЕВИЧ.

Зри в потолок!

Новый способ ограбления квартир применили гомельские воровские круги.

Недавно путем пролома потолочных перекрытий "очищены" две квартиры. Стук и грохот, однако, не привлекли внимания соседей. И тут встает резонный вопрос: неужто пришла пора цеплять решетки на потолки?

Анатолий ИВАНОВ.

Берут все, что горит

За кражу 130 литров бензина и 10 литров авиакеросина со склада горюче-смазочных материалов аэропорта Минск-1 был задержан инспектор одной из служб этого предприятия.

Но запоры склада после этого не стали надежнее, что и подтвердило задержание авиатехника аэропорта С. с 35 литрами бензина.

Держи вора!

В летние дни активизируют свою деятельность воры-карманники.

В поезде Витебск—Вильнюс карманник похитил у пассажирки более 50 тысяч рублей и паспорт.

На станции Гомель местная жительница лишилась 20 тысяч рублей.

На станции Жлобин сделана попытка вытащить кошелек из кармана жителя Чернигова.

Во всех случаях благодаря оперативности сотрудников Управления внутренних дел на транспорте преступники были найдены и задержаны.

Виктор ФЕДОРОВИЧ, БелаПАН.

Мораль и право

Мой муж прошел три войны, я всю жизнь работала, а под старость заслужили одни издевательства...

Мы живем вдвоем. Я — инвалид II группы, муж мой — ветеран войны и труда.

Замуж я вышла в 1946 году. Жила со стариками, мамой и бабушкой, братом. Дом наш сожгли немцы и все хозяйство наше.

Остался только погреб. Для нас он был родным домом. Летом жили в погребе, пока мой муж не построил времянку. Почти 15 лет мы — 7 человек — жили в этой времянке, пока построили дом. Мама моя и бабушка работали в колхозе. Я ухаживала за ними до самой смерти.

В наследство мне остался только один погреб. И погреб хороший — в середине выложен камнями. В 1960 г. мы сделали ремонт, подняли его выше, накрыли жестью (до этого был покрыт соломой).

В двух метрах от погреба стоит дом, в котором жила Камлюк Ольга со своей дочерью. Жили мы по соседству хорошо и мирно. Ольга Камлюк прожила 85 лет и уже 13 лет как умерла. Дочь ее, 1919 г. рождения, живет в двух километрах от нашей деревни. Этот дом она продала Бычкову Василию и его жене Галине. При покупке дома В.Бычков был поставлен в известность, что погреб не входит в их собственность и что он принадлежит соседям.

Три года мы жили спокойно, наш погреб никому не мешал. Потом почему-то В.Бычков начал нам вредить: выкопал яму и залил нам картошку грязной водой. Я обратилась к депутату нашему Таран Л.А. После осмотра она составила акт, что было затоплено 300 кг картошки. Я обратилась к председателю исполкома Новодворского сельского Совета, а потом в райисполком с жалобой.

Но на этом В.Бычков не успокоился, снова стал заливать погреб и ломать его. Я обратилась к юристу и с его помощью написала заявление в суд.

Дело мое велось больше года, до конца его не довели и потом передали другому судье по фамилии Мороз. И этот суд решил: чтобы мы снесли погреб, В.Бычков оплатит нам его стоимость и ущерб (2.500 руб. за погреб и 250 руб. за ущерб).

Я была не согласна с решением судьи, так как не в моем возрасте сносить и заново строить погреб. Но меня никто не хотел и слушать!

Я хотела им объяснить, что мы со стариком уже не в силах построить новый погреб и что у нас нет таких денег, и мы не согласны, чтобы нас лишали нашей собственности. Ничего не добившись в суде, я поехала в Минск, в Дом правительства. Оттуда позвонили в райисполком, главному архитектору. Главный архитектор позвонил в наш сельский Совет председателю исполкома В.Н.Акуличу и пообещал прислать своего работника и разобраться во всем на месте.

Я все ждала и не дождалась ответа. Но через некоторое время мы получили решение суда: мы обязаны снести погреб... сами. А если не уберем погреб сами, то его уберут без нашего согласия и все расходы отнесут на наш счет и наложат штраф в размере 5000 рублей.

На 15 апреля сего года нам прислали повестку явиться в суд. Я 12 апреля поехала туда и предупредила судебного исполнителя Дехнич, что мы не сможем приехать в суд 15 апреля — сильно заболел мой муж и, кроме меня, за ним некому было присмотреть. Тогда 15 апреля исполнитель приезжает с милиционером. К нам в дом не зашли, не предупредили нас, а сразу пошли в дом к В.Бычкову, отдали им решение суда и сказали ломать погреб.

Мы только услышали, как стали срывать жестяную крышу. Тогда мой муж вышел и стал говорить, что у нас же там картошка лежит. Но они стояли и улыбались. Говорили еще, что мы не выполнили решение суда.

Погреб наш был весь разломан, мелкую картошку всю засыпали, крупную разворовали, а семянка померзла на улице.

Мой муж прошел три войны — польскую, финляндскую и Отечественную. А что завоевал?..

В деревне перед людьми стыдно, говорят: "Нет правды нигде. Напрасно ее ищете".

А я в это не верю. Неужели у нас действительно суды судят так, чтобы только поиздеваться над беспомощными стариками? За что же воевал мой муж на трех войнах, а я всю жизнь работала, когда даже свой погреб у нас отняли?..

Где же совесть у наших судей и нашей власти?..

Сил больше рассказывать про все нету. Сижу и плачу...

Надежда Николаевна ЖАДИК,
жительница деревни Гатово
Минского района.

Нельга маўчаць!

ЗЛЫДНІ-2

Іван ГЕРАСЮК,
аглядальнік па пытаннях маралі і права

Крымінальныя справы ўзбуджаны. Вядзецца следства. Аднак гэта публікацыя ні ў якой меры не пашкодзіць яму і не раскрые ніякіх сакрэтаў. Бо ўжо даўно не з'яўляецца сакрэтам тое, што ў нас крадуць амаль усе, усюды і ўсё. Вялікія злыдні крадуць мільёнамі, даводзячы свой народ да галечы, другарадныя абіраюць нават тых, хто так і памрэ ў жабрацтве.

...З'еўшы сціплую, нават па сённяшніх часах, вячэру, хворыя разышліся. Хто сядзеў у палаце, бяздумна ўглядаючыся ў сцяну, хто блукаў па тэрыторыі, мармычучы нешта сам сабе ці грызучы скарыначку хлеба. У насельнікаў Капыльскага дома-інтэрната для псіханеўралагічных хворых зноў пачынаўся самы звычайны вечар. Пэўна, звычайным быў ён і для абслугоўваючага персаналу. Сабраўшы сумкі, работнікі разыходзіліся па дамах. Аднак некаторых з іх літаральна праз некалькі хвілін напаткаў сюрпрыз. У гэтую пятніцу на паўдарозе іх сустрэлі супрацоўнікі міліцыі. Дзень для засады яны выбралі не выпадкова. Менавіта ў пятніцу ў дом-інтэрнат завозяць прадукты на тры дні.

Работніца кухні Галіна Паляшчук спяшалася парадаваць сваё сямейства дармовымі агуркамі, цукрам, маслам, курамі, цукеркамі, пячэннем, тушонкай.

Повар Іна Стручынская дабрала да гэтага багатага асартыменту яшчэ і маргарын, рыс, свініну, крухмал. Усяго больш чым на сем тысяч рублёў. Адна. І ўсяго за адзін раз.

Няцяжка здагадацца, што крадуць амаль штодзённа. І не толькі гэтыя двое. Начальнік аддзела пазаведамаснай аховы Капыльскага РАУС Уладзімір Дамашэвіч са сваімі падначаленымі Мікалаем Турэйскім, Уладзімірам Казаком і іншымі лавіў "несуноў" за руку за апошнія тры гады каля 20 разоў. Повара В.Рэзнік і работніцу кухні Е.Тоўкач — аж тройчы. В.Багрыцэвіч і Н.Недзіна, уцякаючы ад міліцыі, раскідвалі па гразкім красавіцкім полі пачкі масла, пакеты пернікаў і іншыя прадукты. А потым тлумачыць проста: ішоў сумленны чалавек дамоў, а тут на полі нейкае масла сметанковае валяецца. Хто яго кінуў — невядома. Паднялі б, дык яно ў гразі. Які ж тут крымінал? А ў гэты час няшчасныя хворыя глядзелі ў свае нішчымныя талеркі галоднымі вачыма...

Тое, што кралі з размахам, не выклікае сумнення. Якія могуць быць прэтэнзіі да простых работнікаў, калі сама галоўны бухгалтар Марыя Вярбіцкая, па паказаннях загадчыцы склада, рэгулярна прыходзіла сюды і брала сабе што хацела на абед. Апошні абед Марыі Станіславаўны пацягнуў амаль што на тысячу рублёў. За яго народны суд і прызначыў ёй два месяцы папраўчых работ з вылікам 20 працэнтаў заробку на карысць дзяржавы. Ды што гэтыя 20 працэнтаў у параўнанні са шматлікімі дармовымі абедамі, якіх ніхто не ведае колькі было за 12 гадоў работы?! Даказалі толькі вось гэты пры правядзенні аперацыі.

Зразумела, што, калі напаўняліся гаршкі "несуноў", драбнелі абеды ў хворых. У іншых сацыяльных установах так нахабна не крадуць. Усё ж падапечныя могуць паскардзіцца. А тут — "псіхі". З'ядуць што ні дай. Ды і хто іх, "псіхаў", будзе слухаць? Відаць, не выпадкова рэдкія рэвізоры да гэтага часу не выяўлялі тут ніякіх парушэнняў. Кажуць, што і самі яны выходзілі адсюль расчырванелыя з ладнымі пакункамі. Аднак не злоўлены — не злодзей. Дарэчы, лавіць іх ніхто і не спрабуе, акрамя міліцыі. Так бы і было ўсё шыта-крыта, калі б не настойлівасць і паслядоўнасць Уладзіміра Дамашэвіча. На гэты раз рэвізія выявіла недастачу на прадуктовым складзе, з нагоды якой і ўзбуджана адна з крымінальных спраў.

Дзіўнай падаецца і яшчэ адна акалічнасць. Колькі б ні лавіў дробных злыдняў начальнік пазаведамаснай аховы, яны ўсё роўна застаюцца пры кухонным катле. Для адчэпнага пішуцца нейкія загады, а ваські слухаюць... Падобна на тое, што дырэктару дома-інтэрната Ганне Рудніцкай па нейкіх незразумелых (а можа, вельмі нават зразумелых) прычынах выгадна такое становішча спраў.

Ад адсутнасці рабочых кадраў Капыльшчына, як цяпер і многія іншыя рэгіёны, не пакутуе. Тым не менш тут упарта трымаюцца за старыя, надзейныя і правераныя. Нават і праз тыдзень пасля гэтага выпадку ў кнізе загадаў быў толькі пачатак запісу аб пакаранні, зроблены невядома кім і невядома калі. Дапісаць да канца, відаць, не хапіла імпэту. Бо была Ганна Рудніцкая ў водпуску, і хто яго ведае, як яна адрэагуе, калі без яе зачэпяць яе людзей.

Па логіцы рэчаў, кантроль за становішчам спраў павінен быў ажыццяўляць раённы аддзел сацыяльнага забеспячэння. Але паколькі дом-інтэрнат напрамую падпарадкоўваецца абласному аддзелу, то тут яго лічаць не сваім.

Дарэчы, здзіўляцца няма чаму. Загадчыца райсабеса, былы першы сакратар РК КПБ Алена Мікалаеўна Скрыган, занята актыўнай работай па збору ў раёне аскабалкаў камуністычнай партыі і правядзеннем розных камуністычных сходак (для зручнасці звычайна ў памяшканні райвыканкама). Вось калі б псіхічна хворыя вырашылі стварыць камуністычную ячэйку...

Аднак, на мой погляд, для загадчыцы райсабеса тут ёсць вялікае поле дзейнасці. Варта было б пацікавіцца ёй, па колькі месяцаў не пералічваецца пенсія хворым на кніжку, хто распісваецца за іх у ведамасцях на атрыманне пенсіі і колькі рэальна грошай перадаецца ў дрыжачыя нервовыя рукі невядомых старых. Варта было б паглядзець Алене Мікалаеўне, што прадаецца ў мясцовым магазінчыку, ці даведацца, як гэта ў час так званай працатэрапіі загінуў інвалід. Ды што зробіш, калі няма часу? Чалавек па-ранейшаму захоплены ідэяй будаўніцтва светлай будучыні. Праўда, не для гэтых няшчасных, што блукаюць паўгалоднымі сярод старых соснаў.

Калі мы праз тыдзень наведалі дом-інтэрнат, за намі цугам хадзілі хворыя і ўсё ўдзячна мармыталі:

— Дзякуй вам, начальнічкі. От добра нас карміць сталі.

Як выявілася, хворых абіралі тут не толькі ў сталовай. Некаторыя з іх працуюць у мясцовай дапаможнай гаспадарцы рабочымі. Даглядаюць жывёлу, корпаюцца ў агародзе. Яны залічаны ў штат. Толькі ні ў адным загадзе чамусьці не ўказана, які аклад прызначаецца таму ці іншаму работніку. Цяпер уявіце сабе: за 26 дзён работы (па 4 гадзіны ў дзень, як дазволена і як засведчана табелем уліку рабочага часу) С.Палонскаму за чэрвень налічана 500 рублёў, К.Кароткаму — 300, І.Марчуку — 200, а Н.Бузо — аж 100 рублёў!

Галоўны бухгалтар, пасміхаючыся, разводзіць рукамі:

— Табель рабочага часу — гэта адно, а што яны зрабілі на самай справе — зусім іншае.

Нібыта Марыя Станіславаўна ўпершыню чуе, што людзям на акладзе зарплата налічваецца ў адпаведнасці з адпрацаваным часам. Не змагла яна і растлумачыць, чаму розная зарплата налічана рабочым, што выконвалі адну і тую ж работу аднолькавы час.

Дапускаю, што на адну стаўку можа быць афармлена некалькі чалавек. Але ж не сумняваюся, што ні ў адной установе не адважацца ўстанавіць зарплату 100 рублёў у месяц. Тут жа можна ўсё. Тут — "псіхі".

Не сумняваюся, што штатная зарплата рабочых выплачваецца цалкам. Іншая справа — у чыю кішэню яна ідзе. Мяркую, гэта выявіцца. Пакуль жа відавочна, што ў лячэбнай установе хворых ператвараюць у капеечных рабоў. А тыя рады і гэтаму.

Бескантрольнасць і беспакаранасць давялі да таго, што з красавіка ўлік прадуктаў, якія паступалі на прадуктовы склад, наогул не вёўся. Кніга пустая. Накладныя ж, якія з'яўляюцца дакументам строгай справаздачнасці, пішуцца ад рукі і адвольна. Ствараецца ўражанне, што работнікі бухгалтэрыі не маюць ніякага ўяўлення аб парадку афармлення дакументаў.

Збіраўся ставіць кропку, ды вырашыў звярнуцца яшчэ да аднаго факта, які не мае прамых адносін да хворых. Ужо даўно, пасля таго, як дом-інтэрнат атрымаў "Жыгулі", у гаражы стаяў "Масквіч". Ездзіў ён пяць гадоў, потым яго абсталявалі новым рухавіком і вырашылі прадаць. На дзень нашага візіту кошт гэтага "Масквіча"-2140 ацэньваўся ў 106.522 рублі. Танней, чым матацыкл. Хто б адмовіўся купіць такую машыну!

Выконваючы абавязкі дырэктара Аляксандр Давыдчык не здолеў ці не захацеў паказаць нам дазвол аблсабеса на продаж аўтамабіля, адпаведны загад дырэктара, дакументы на машыну. Дакументы ж былі ўжо ў Слуцку, дзе вялося іх пераафармленне, а "Масквіч" з поўным бакам бензіну мусіў назаўтра адправіцца да новага ўладальніка. Пераганяць яго меркаваў чамусьці ўласнаручна работнік адміністрацыі, а не вадзіцель, якіх тут дастаткова. Калі б не гэты візіт міліцыі, магчыма, аўтамабіль быў бы ўжо далёка.

— Заўтра адправіць машыну ў Слуцк нам загадала галоўны бухгалтар аблсабеса, — растлумачыла Марыя Станіславаўна. — Больш я нічога не ведаю.

"Нічога не ведаю". Такі адказ мы чулі ў доме-інтэрнаце вельмі часта. Будзем спадзявацца, што пра мясцовыя "выбрыкі" даведаюцца ў аддзеле сацыяльнага забеспячэння Мінскага аблвыканкама, дзе прадастаўленую інфармацыю сустрэлі з вялікім здзіўленнем.

Для мяне ж відавочна адно: людзі, што нажываюцца на няшчасці іншых, — злыдні. І ўсё роўна — вялікія яны ці малыя.

в.Філіпавічы,
Капыльскі раён.

Приметы рынка

Было бы только чем торговать

По словам заместителя председателя Мингорисполкома Николая Ляха, в торговле, общепите, сфере бытового обслуживания нормальным ходом идут процессы разгосударствления и ликвидации монополизма.

Если в 1991 году на госсобственность в торговле приходилось 95 процентов, а в общепите 99 процентов, то на 1 января 1993 года — соответственно 44 и 95 процентов предприятий. Более 300 предприятий розничной торговли и общественного питания получили статус юридического лица. Многие промышленные предприятия и строительные организации расширяют собственную торговую сеть, торгуя через нее собственной продукцией, излишками стройматериалов, отходами производства, а также товарами, полученными по бартеру.

Все большее распространение получают валютные отделы и секции. Удельный вес их в товарообороте в общем объеме в 1992 году составил 1 процент, а в 1-м квартале текущего года уже 2 процента.

Сергей ВЕРАС, РИД.

Нам стало известно

Бедняк, богач...

Не только архитектурным обликом, но и сроками строительства похож на средневековый замок санаторий-профилакторий витебского машиностроительного завода "Эвистор".

Здание введено в эксплуатацию через семь лет после начала работ. Теперь здесь хозяйничают медики, обустраивая многочисленные лечебные службы: кабинеты физиотерапии, каскадный водопад, зимний пляж с искусственным солнцем, парные бани, массажные. Есть и явная экзотика: кабинет восточной медицины, на работу в который приглашен самый настоящий китаец, прошедший школу врачевания в тибетском монастыре.

Вся эта здравоохранительная благодать создана предприятием, некогда богатым, а теперь находящимся на грани банкротства. Красивый жест утопающего или тонкий расчет на доходы от платной медицины?

Сергей ДВИНСКИЙ.

Стаматолагі цяпер у пашане

Зубных майстроў будзе рыхтаваць Аршанскае медыцынскае вучылішча пачынаючы з сёлетняга навучальнага года.

Новае аддзяленне артапедычнай стаматалогіі, што адкрылася тут, прыцягнула ўжо ўвагу многіх выпускнікоў школ. Аднак за магчымасць набыць прэстыжную цяпер прафесію ім давядзецца яшчэ паспаборнічаць на экзаменах. Пакуль што фарміруецца толькі адна група з трыццаці чалавек.

Белінфарм.

Военные ждут "Возвращения"

В республике разрабатывается государственная программа "Возвращение", выполнение которой позволит вернуться на родину тысячам военнослужащих — граждан Беларуси, несущих сейчас службу в "горячих" точках бывшего Союза.

Как сообщили корреспонденту РИДа в управлении кадров Министерства обороны, на сегодняшний день только из Закавказья, Средней Азии и Прибалтики с просьбой о переводе официально обратилось 3196 человек. Из них уже принято и размещено на новых местах 1835 человек.

Григорий МЕЛЬНИК.

"Віцязь" выходзіць на сувязь

Лічбавую сістэму міжстанцыйнай сувязі падрыхтавала да серыйнага выпуску віцебскае вытворчае аб'яднанне "Віцязь" у кааперацыі з маскоўскай фірмай "Тэлесофт".

Навінка прызначана для выкарыстання ў аўтаматычных тэлефонных станцыях, яна спрашчае працэс перадачы і значна паляпшае якасць пасылаемых сігналаў. Лічбавую сістэму характарызуе мінімум перашкод, выдатная чутнасць і шэраг іншых пераваг. Два яе доследныя ўзоры плануецца ўстанавіць і выпрабаваць у бліжэйшы час у Віцебскай вобласці.

Белінфарм.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб Дзяржаўнай праграме прыватызацыі

У адпаведнасці з артыкулам 7 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб раздзяржаўленні і прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці ў Рэспубліцы Беларусь" Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Зацвердзіць Дзяржаўную праграму прыватызацыі (прыкладаецца).

2. Пераўтварыць Камітэт па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь у Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і прыватызацыі.

3. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у трохмесячны тэрмін прыняць нарматыўныя акты, неабходныя для рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы прыватызацыі, у тым ліку аб пераўтварэнні дзяржаўных прадпрыемстваў у акцыянерныя таварыствы, а таксама парадак ажыццяўлення грамадзянамі Рэспублікі Беларусь гарантаванага права на атрыманне часткі бязвыплатна перадаваемай маёмасці праз укладанне ў акцыі прадпрыемстваў і інвестыцыйных фондаў.

4. Зацвердзіць, што сродкі, якія паступаюць на рахунак Дзяржаўнага камітэта па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і прыватызацыі, накіроўваюцца ім на мэты прыватызацыі і дзейнасці Камітэта.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

16 чэрвеня 1993 г.
г.Мінск.
№ 2421-XII

Зацверджана пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 16 чэрвеня 1993 г.

Дзяржаўная праграма прыватызацыі

Агульныя палажэнні

У Дзяржаўнай праграме прыватызацыі[1], распрацаванай для выканання Закона Рэспублікі Беларусь "Аб раздзяржаўленні і прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці ў Рэспубліцы Беларусь", вызначаны стратэгія развіцця працэсу пераўтварэння адносін уласнасці, мэты, задачы, прыярытэты, абмежаванні і парадак раздзяржаўлення і прыватызацыі аб'ектаў, якія знаходзяцца ў дзяржаўнай уласнасці.

У Дзяржаўнай праграме не рэгулюецца парадак прыватызацыі жыллёвага фонду і зямлі.

Раздзяржаўленне і прыватызацыя — найбольш важныя ўмовы пераходу да сацыяльна-арыентаванай рыначнай эканомікі.

Дзяржаўная праграма накіравана на прыватызацыю 2/3 кошту дзяржаўных асноўных фондаў прадпрыемстваў і арганізацый, пры гэтым частка прыватызуемай маёмасці дзяржаўных прадпрыемстваў перадаецца грамадзянам Рэспублікі Беларусь бязвыплатна на падставе прынятых заканадаўчых актаў.

У 1993 годзе належыць прыватызаваць каля 10 працэнтаў, у 1994 годзе — каля 20 працэнтаў кошту асноўных фондаў, прадугледжаных для прыватызацыі дзяржаўных прадпрыемстваў і арганізацый.

Дзяржаўнай праграмай намячаецца раздзяржаўленне і прыватызацыя па наступных асноўных напрамках:

разгортванне малой прыватызацыі (аб'ектаў камунальнай уласнасці);

адпрацоўка механізму прыватызацыі буйных і сярэдніх аб'ектаў, у тым ліку на базе індывідуальных праектаў, з прыцягненнем замежных інвестыцый.

Рэгуляванне працэсаў раздзяржаўлення і прыватызацыі можа таксама ажыццяўляцца шляхам зацвярджэння індывідуальных праектаў па некаторых асабліва важных аб'ектах.

Аб'екты прыватызацыі, прыярытэты і абмежаванні

Аб'ектамі прыватызацыі з'яўляюцца:

дзяржаўныя прадпрыемствы, установы, арганізацыі[2];

прадпрыемствы, здадзеныя ў арэнду;

структурныя адзінкі аб'яднанняў і структурныя падраздзяленні прадпрыемстваў, вылучаныя ў самастойныя прадпрыемствы ў адпаведнасці з заканадаўствам;

дзяржаўная маёмасць у выглядзе абсталявання, будынкаў, іншыя матэрыяльныя і нематэрыяльныя актывы прадпрыемстваў, якія ліквідуюцца ў адпаведнасці з заканадаўствам;

долі дзяржавы і адміністрацыйна-тэрытарыяльных утварэнняў у маёмасці суб'ектаў гаспадарання, акцыі, якія належаць дзяржаве і адміністрацыйна-тэрытарыяльным утварэнням, за выключэннем долей, акцый, што не падлягаюць прыватызацыі ў адпаведнасці з Дзяржаўнай праграмай і іншым заканадаўствам.

Аб'ектам прыватызацыі не з'яўляецца дзяржаўная маёмасць, якая замацавана за прадпрыемствамі на правах валодання, карыстання, распараджэння ў межах, устаноўленых уласнікам і заканадаўчымі актамі, адчужаецца імі ў працэсе ажыццяўлення гаспадарчай дзейнасці ў адпаведнасці з заканадаўствам.

Аб'ектамі першачарговай прыватызацыі з'яўляюцца:

прадпрыемствы рознічнага гандлю, грамадскага харчавання і бытавога абслугоўвання насельніцтва;

прадпрыемствы лёгкай і харчовай прамысловасці;

прадпрыемствы аўтатранспарту (за выключэннем пасажырскага);

прадпрыемствы дрэваапрацоўчай прамысловасці;

прадпрыемствы, арганізацыі будаўніцтва і прамысловасці будаўнічых матэрыялаў;

прадпрыемствы, якія ажыццяўляюць перапрацоўку сельскагаспадарчай прадукцыі, абслугоўваюць сельскагаспадарчую вытворчасць і выпускаюць прадукцыю вытворча-тэхнічнага прызначэння для забеспячэння перапрацоўкі;

стратныя прадпрыемствы ўсіх галін народнай гаспадаркі, акрамя тых, прыватызацыя якіх забаронена;

закансерваваныя аб'екты і аб'екты незавершанага будаўніцтва, па якіх тэрміны будаўніцтва звыш нарматыўных перавысілі два гады;

маёмасць ліквідаваных прадпрыемстваў пры ўмовах неперадачы яе іншым дзяржаўным суб'ектам.

Абмежаванні раздзяржаўлення і прыватызацыі аб'ектаў дзяржаўнай маёмасці распаўсюджваюцца на аб'екты:

якія не падлягаюць раздзяржаўленню і прыватазыцыі ў адпаведнасці з артыкулам 3 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб раздзяржаўленні і прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці ў Рэспубліцы Беларусь";

правы ўласнасці на якія павінна перадавацца толькі па рашэнню Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь. Пры іх прыватызацыі кантрольныя пакеты акцый (долі ў маёмасці) застаюцца ў дзяржаўнай уласнасці.

Пры прыватызацыі абмежаванні не распаўсюджваюцца на структурныя падраздзяленні неасноўнай дзейнасці гэтых прадпрыемстваў, калі яны тэхналагічна не звязаны з асноўнай дзейнасцю прадпрыемстваў.

Прыватызацыя канцэрнаў, асацыяцый, саюзаў і іншых аб'яднанняў як адзіных маёмасных комплексаў не дапускаецца.

Спосабы прыватызацыі

Пры рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы выкарыстоўваюцца наступныя спосабы прыватызацыі:

пераўтварэнне дзяржаўнага прадпрыемства па ініцыятыве ўрада (пры адсутнасці заявы на прыватызацыю ў гаспадарчае таварыства, у тым ліку ў адкрытае акцыянернае таварыства) шляхам заснавання адпаведным органам прыватызацыі на базе маёмасці гэтага прадпрыемства акцыянернага таварыства з далейшым адкрытым продажам акцый. Умовы і парадак пераўтварэння вызначаюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь;

выкуп арандаванай маёмасці арэндным прадпрыемствам;

пераўтварэнне арэнднага прадпрыемства ў адкрытае акцыянернае таварыства шляхам прыняцця арэндным прадпрыемствам рашэння аб пераўтварэнні з пашырэннем статутнага фонду ў парадку і на ўмовах, вызначаных Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь;

продаж аб'ектаў дзяржаўнай уласнасці на аўкцыёне, па конкурсу.

Спосаб прыватызацыі прадпрыемства вызначаецца Дзяржаўным камітэтам па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і прыватызацыі[3] і органамі прыватызацыі мясцовых Саветаў народных дэпутатаў.

Дзяржаўнае прадпрыемства, здадзенае ў арэнду, прыватызуецца шляхам выкупу арандаванай маёмасці, калі памеры, тэрміны, парадак і ўмовы ўнясення сумы выкупу вызначаны дагаворам арэнды да ўступлення ў сілу Закона Рэспублікі Беларусь "Аб раздзяржаўленні і прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці ў Рэспубліцы Беларусь" і адпавядаюць дзеючаму заканадаўству.

Дзяржаўная маёмасць у выглядзе закансерваваных аб'ектаў незавершанага будаўніцтва, па якіх тэрміны будаўніцтва звыш нарматыўных перавысілі два гады, па рашэнню Дзяржмаёмасці ці органаў прыватызацыі мясцовых Саветаў народных дэпутатаў, як правіла, падлягае продажу на аўкцыёне, па конкурсу або іншым спосабам з улікам канкрэтных умоў і фактараў вытворчасці.

Аб'екты сацыяльнай інфраструктуры (жылыя дамы, дзіцячыя дашкольныя ўстановы, прафілакторыі, стадыёны і г.д.), якія знаходзіліся на балансе дзяржаўнага прадпрыемства, што прыватызуецца, могуць быць перададзены новаму ўласніку гэтага прадпрыемства бязвыплатна без права распараджэння з умовай захавання іх мэтавага выкарыстання.

Аб'екты дзяржаўнай уласнасці, якія знаходзяцца за межамі Рэспублікі Беларусь, прыватызуюцца ў парадку і на ўмовах, вызначаных міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь.

Крыніцы фінансавання прыватызацыі і напрамкі расходавання сродкаў, якія паступаюць ад яе

Кошт прыватызуемага аб'екта ўстанаўліваецца ў вызначаным парадку зыходзячы з вынікаў інвентарызацыі і рэальна дзеючых рыначных цэн або на падставе кошту замежных аналагаў.

Разлік за прыватызуемы аб'ект можа праводзіцца адначасова або ў растэрміноўку плацяжоў на ўмовах дагавора. Пры гэтым у велічыні штогадовых выплат павінны ўлічвацца змены зыходнага кошту прыватызуемага аб'екта ў залежнасці ад інфляцыі і іншых фактараў.

У якасці фінансавых крыніц для набыцця дзяржаўнай маёмасці дазваляецца выкарыстоўваць уласныя сродкі недзяржаўных юрыдычных асоб, замежных суб'ектаў, уласныя сродкі грамадзян, крэдыты банкаў і іншыя сродкі.

Умовы прыцягнення замежных інвестыцый рэгулююцца Законам Рэспублікі Беларусь "Аб замежных інвестыцыях на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь" і Дзяржаўнай праграмай.

Крэдытаванне прыватызыцыі ажыццяўляецца банкам за кошт уласных і прыцягнутых крэдытных рэсурсаў. Пры гэтым забараняецца выкарыстоўваць крэдыты Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь. Крэдытаванне прыватызацыі банкамі замежных дзяржаў не абмяжоўваецца.

Выдаткі на выкананне работ па прыватызацыі аб'ектаў дзяржаўнай уласнасці пакрываюцца суб'ектамі прыватызацыі па тарыфах, вызначаных Дзяржмаёмасцю.

Сродкі ад прыватызацыі рэспубліканскай маёмасці залічваюцца ў даход рэспубліканскага бюджэту. Нарматывы размеркавання гэтых сродкаў вызначаюцца Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь.

Сродкі ад прыватызацыі камунальнай маёмасці залічваюцца ў даход бюджэту адпаведнага адміністрацыйна-тэрытарыяльнага ўтварэння. Нарматывы размеркавання гэтых сродкаў вызначаюцца мясцовым Саветам народных дэпутатаў адпаведнага адміністрацыйна-тэрытарыяльнага ўтварэння.

Парадак выплаты, размеркавання, залічэння ў бюджэт і ўліку гэтых сродкаў зацвярджаецца Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь з удзелам Дзяржмаёмасці.

Ільготы пры правядзенні прыватызацыі

Члены працоўнага калектыву, якія прымаюць удзел у прыватызацыі свайго прадпрыемства, набываюць яго маёмасць (акцыі) па цане на 20 працэнтаў менш ад сумы, падлягаючай аплаце грашамі.

Пры прыватызацыі аб'ектаў камунальнай уласнасці, якія знаходзяцца на тэрыторыях, забруджаных у выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, адпаведнымі Саветамі народных дэпутатаў могуць устанаўлівацца дадатковыя льготы.

Задачы органаў дзяржаўнай улады і кіравання

Праграма прыватызацыі аб'ектаў, якія знаходзяцца ў рэспубліканскай уласнасці, распрацоўваецца Дзяржмаёмасцю сумесна з міністэрствамі, дзяржкамітэтамі, ведамствамі і зацвярджаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Праграмы прыватызацыі аб'ектаў, якія знаходзяцца ў камунальнай уласнасці, распрацоўваюцца органамі прыватызацыі мясцовых Саветаў народных дэпутатаў і зацвярджаюцца адпаведнымі Саветамі народных дэпутатаў.

Агульнае метадычнае кіраўніцтва распрацоўкай і каардынацыя праграм прыватызацыі аб'ектаў, якія знаходзяцца ў рэспубліканскай і камунальнай уласнасці, ажыццяўляюцца Дзяржмаёмасцю.

Аблвыканкамы і Мінскі гарвыканкам прадстаўляюць Дзяржмаёмасці ў вызначаныя ім тэрміны праекты, а таксама зацверджаныя праграмы прыватызацыі аб'ектаў, якія знаходзяцца ў камунальнай уласнасці.

Праграмы прыватызацыі распрацоўваюцца на адзін год і павінны адпавядаць Дзяржаўнай праграме, уключаць у сябе асноўныя паказчыкі аб'ёмаў прыватызацыі ў разрэзе галін народнай гаспадаркі, чакаемыя фінансавыя вынікі, меры па арганізацыйнаму забеспячэнню гэтых праграм, а таксама іншыя паказчыкі ў адпаведнасці з патрабаваннямі органаў, якія зацвярджаюць праграму.

Пералікі дзяржаўных аб'ектаў, якія прапануюцца для прыватызацыі, складаюцца штогод пасля зацвярджэння праграм прыватызацыі.

[1] У далейшым — Дзяржаўная праграма.
[2] У далейшым — прадпрыемствы.
[3] У далейшым — Дзяржмаёмасць.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб прадпрыемствах (аб'яднаннях), арганізацыях і відах маёмасці, якія не падлягаюць раздзяржаўленню і прыватызацыі

У адпаведнасці з артыкулам 3 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб раздзяржаўленні і прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці ў Рэспубліцы Беларусь" Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Зацвердзіць Пералік прадпрыемстваў (аб'яднанняў), арганізацый і відаў маёмасці, што не падлягаюць раздзяржаўленню і прыватызацыі, і Пералік аб'ектаў, раздзяржаўленне і прыватызацыя якіх павінны ажыццяўляцца толькі па рашэнню Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь (прыкладаюцца).

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

16 чэрвеня 1993 г.
г.Мінск.
№ 2414-XII

Зацверджаны пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 16 чэрвеня 1993 г. N 2414-XII

Пералік прадпрыемстваў (аб'яднанняў), арганізацый і відаў маёмасці, якія не падлягаюць раздзяржаўленню і прыватызацыі

Прадпрыемствы (аб'яднанні), арганізацыі і ўстановы, якія займаюцца:

распрацоўкай, вытворчасцю, рамонтам і рэалізацыяй узбраення, ваеннай тэхнікі (уключаючы асобныя вытворчасці, цэхі, участкі), а таксама навукова-даследчыя, праектныя і доследна-канструктарскія арганізацыі, што ажыццяўляюць работы ва ўказаных галінах;

распрацоўкай, вытворчасцю, рамонтам і рэалізацыяй выбуховых рэчываў і вырабаў з іх прымяненнем;

вытворчасцю і рэалізацыяй бактэрыялагічных, псіхатропных, наркатычных, моцнадзеючых і ядавітых рэчываў, медыкаментаў для сельскай гаспадаркі;

вырошчваннем, перапрацоўкай і збытам культур, што ўтрымліваюць наркатычныя і ядавітыя рэчывы;

здабычай, перапрацоўкай руд каштоўных металаў, камянёў, бурштыну, радыеактыўных і рэдказямельных элементаў;

вытворчасцю этылавага харчовага спірту, віна, лікёра-гарэлачных і тытунёвых вырабаў;

выпускам казначэйскіх, банкаўскіх білетаў, манет, ордэнаў, медалёў і знакаў паштовай аплаты.

Лячэбна-прафілактычныя і дзяржаўныя санаторна-курортныя ўстановы, якія займаюцца лячэннем хворых, што пакутуюць ад небяспечных і асабліва небяспечных інфекцыйных (уключаючы СНІД, венерычныя і заразныя скурныя захворванні), анкалагічных і псіхічных (у агрэсіўных формах) захворванняў, а таксама медыцынскай экспертызай.

Спецыялізаваныя прадпрыемствы па вырабу, скупцы, рамонту, рэалізацыі вырабаў з каштоўных металаў і камянёў.

Эксплуатацыйныя прадпрыемствы сувязі.

Аб'екты інжынернай інфраструктуры (электра-, цепла- і газазабеспячэння, водаправодна-каналізацыйнай гаспадаркі, вулічнага гарадскога асвятлення) і знешняга добраўпарадкавання гарадоў, прадпрыемствы, якія ажыццяўляюць эксплуатацыю, абслугоўванне, утрыманне і рамонт указаных аб'ектаў, а таксама прадпрыемствы па санітарнай ачыстцы гарадскіх тэрыторый, па камплектацыі, наладцы і абслугоўванню ліфтаў.

Прадпрыемствы (аб'яднанні) і ўстановы санітарна-эпідэміялагічнай і ветэрынарнай службы, службы аховы раслін, лясной гаспадаркі, па каранціну раслін, па ахове, вырошчванню і ўзнаўленню рыбных запасаў.

Селекцыйна-гібрыдныя цэнтры, племптушкафабрыкі, племптушкарэпрадуктары, дзяржаўныя сортавыпрабавальныя станцыі, дзяржаўныя племянныя гаспадаркі і прадпрыемствы, кантрольна-доследныя станцыі племянных жывёл, зверагадоўчыя прадпрыемствы.

Навукова-даследчыя і праектна-канструктарскія інстытуты, сельскагаспадарчыя доследныя станцыі, вучэбна-доследныя, насенняводчыя і эксперыментальныя гаспадаркі, прадпрыемствы Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Рэспублікі Беларусь.

Хлебныя базы Міністэрства хлебапрадуктаў Рэспублікі Беларусь, што захоўваюць дзяржаўныя рэсурсы збожжа і прадукты яго перапрацоўкі.

Дзяржаўныя страхавыя арганізацыі.

Паліграфічныя прадпрыемствы, што знаходзяцца ў рэспубліканскай уласнасці, выдавецтвы, міжвыдавецкі фотацэнтр.

Рэспубліканскае і мясцовае тэлебачанне, радыёвяшчанне, уключаючы кабельнае тэлебачанне.

Аб'екты грамадзянскай абароны (за выключэннем ахоўных збудаванняў).

Дзяржаўная маёмасць, што знаходзіцца ў веданні Галоўнага ўпраўлення па дзяржаўных матэрыяльных рэзервах пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь і падведамных яму камбінатаў.

Асноўныя фонды, якія адносяцца да мабілізацыйных магутнасцей, а таксама і мабілізацыйныя запасы (пры прыватызацыі выключаюцца з маёмаснага комплексу).

Палігоны, будынкі, збудаванні і абсталяванне для захавання цвёрдых прамысловых адходаў, бытавых адходаў, жывёльныя могільнікі, прадпрыемствы па перапрацоўцы цвёрдых бытавых адходаў.

Спецыялізаваныя прадпрыемствы па захаванню радыеактыўных адходаў.

Прадпрыемствы па эксплуатацыі водагаспадарчых, ачышчальных і меліярацыйных сістэм і збудаванняў, а таксама аб'екты гэтых сістэм.

Прадпрыемствы і ўстановы геалагічнай, тапографа-геадэзічнай, картаграфічнай, гідраметэаралагічнай службаў і службы кантролю за станам прыроднага асяроддзя.

Прадпрыемствы патэнтнай службы, стандартызацыі і метралогіі, машынавыпрабавальныя станцыі.

Навукова-даследчыя ўстановы, прадпрыемствы, арганізацыі, падведамныя Акадэміі навук Беларусі і Акадэміі аграрных навук Рэспублікі Беларусь.

Агульнаадукацыйныя школы, навучальныя ўстановы ўсіх тыпаў, уключаючы абслугоўваючыя іх інтэрнаты і падраздзяленні грамадскага харчавання, дзіцячыя дашкольныя ўстановы.

Арганізацыі і ўстановы сацыяльнай абароны насельніцтва: дзіцячыя дамы, дамы дзіцяці, дамы для састарэлых, інтэрнаты, шпіталі і санаторыі для інвалідаў, дзяцей і састарэлых, Беларускі пратэзна-артапедычны аздараўленчы цэнтр і яго прадпрыемствы.

Аўтамабільныя дарогі агульнага карыстання і арганізацыі, што ажыццяўляюць іх утрыманне.

Прадпрыемствы чыгуначнага, авіяцыйнага, трубаправоднага транспарту.

Метрапалітэн і гарадскі электрычны транспарт.

Спартыўныя базы і збудаванні, якія знаходзяцца ў рэспубліканскай уласнасці.

Камбінаты надомнай працы, дзе прымяняецца праца інвалідаў, вучэбна-вытворчыя прадпрыемствы таварыстваў сляпых, глухіх.

Аб'екты і прадпрыемствы лячэбна-вытворчых і папраўчапрацоўных устаноў.

Маёмасць рэстаўрацыйных, вытворчых і праектных арганізацый і прадпрыемстваў Галоўнага ўпраўлення па рэстаўрацыі і кансервацыі помнікаў гісторыі і культуры пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Дзяржаўныя музеі, бібліятэкі.

Дзяржаўныя тэатральна-відовішчныя ўстановы.

Крэматорыі і могілкі.

* У асобных выпадках з улікам спецыфікі і аб'ёмаў вытворчасці ўзбраення, ваеннай тэхнікі і камплектуючых да іх рашэнне аб прыватызацыі такіх аб'ектаў прымаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Закон Республики Беларусь

Об именных приватизационных чеках Республики Беларусь

Настоящий Закон устанавливает порядок эмиссии и обращения именных приватизационных чеков Республики Беларусь, их использования в период безвозмездной приватизации государственной собственности в Республике Беларусь, государственные гарантии их владельцам.

Статья 1. Именной приватизационный чек Республики Беларусь

Именной приватизационный чек Республики Беларусь* является государственной именной ценной бумагой Республики Беларусь, выпущенной на срок, установленный Верховным Советом Республики Беларусь.

Приватизационный чек обеспечен государственной собственностью, подлежащей безвозмездной передаче гражданам Республики Беларусь, свидетельствует о праве его владельца на долю в приватизируемой государственной собственности и выражает размер этой доли (квоту).

Приватизационный чек в соответствии с его целевым назначением имеет обозначение "Жилье", "Имущество".

Статья 2. Законодательство Республики Беларусь о приватизационных чеках

Деятельность, связанная с эмиссией, обращением и использованием приватизационных чеков, регулируется настоящим Законом и иным законодательством Республики Беларусь.

Статья 3. Право на получение приватизационных чеков

Приватизационные чеки получают только граждане Республики Беларусь на сумму чеков, соответствующую их квоте в безвозмездно передаваемой государством собственности.

Граждане Республики Беларусь, постоянно проживающие на момент введения настоящего Закона в действие за пределами территории республики, если это не связано со служебными обязанностями, воинской службой, учебой или лечением, не имеют права на получение приватизационных чеков.

Статья 4. Право на приобретение приватизационных чеков

Правом на приобретение приватизационных чеков обладают все субъекты приватизации, определенные в статье 4 Закона Республики Беларусь "О разгосударствлении и приватизации государственной собственности в Республике Беларусь".

Статья 5. Реализация права на получение и приобретение приватизационных чеков

Граждане Республики Беларусь реализуют право владения приватизационными чеками путем их получения или приобретения в соответствии с настоящим Законом и иным законодательством о приватизации.

Интересы несовершеннолетних детей, ограниченных в дееспособности лиц и недееспособных граждан по реализации права на получение и приобретение приватизационных чеков представляют их законные представители (родители, попечители, опекуны и другие лица).

Порядок представления и защиты интересов несовершеннолетних детей, находящихся на государственном обеспечении, при получении и приобретении приватизационных чеков определяется законодательством Республики Беларусь.

Статья 6. Номинальная стоимость чека

Размер доли (квоты) государственной собственности, приходящейся на каждого гражданина Республики Беларусь, выражается суммой чеков, определенной в соответствии со статьей 7 настоящего Закона.

Номинальная стоимость одного чека определяется Советом Министров Республики Беларусь исходя из общей стоимости приватизируемой государственной собственности, безвозмездно передаваемой гражданам Республики Беларусь, и общего количества чеков, причитающихся всем гражданам Республики Беларусь.

При переоценке стоимости государственной собственности, подлежащей безвозмездной приватизации, стоимость неиспользованного чека индексируется в той же пропорции.

Статья 7. Порядок определения сумм чеков, получаемых гражданином Республики Беларусь

Квота, зачисляемая на приватизационный чек "Жилье", определяется в соответствии с Законом Республики Беларусь "О приватизации жилищного фонда в Республике Беларусь". Полученные и не использованные по целевому назначению чеки "Жилье" пересчитываются в соответствии с коэффициентом их эквивалентного перевода и используются в соответствии со статьями 11 и 13 Закона Республики Беларусь "О разгосударствлении и приватизации государственной собственности в Республике Беларусь".

Сумма чеков "Имущество", выдаваемая гражданину Республики Беларусь, устанавливается в зависимости от его трудового стажа и возраста, которые определяются на момент введения настоящего Закона в действие и подтверждены документами.

Приватизационные чеки "Имущество" выдаются лицам:

старше 35 лет — 50 чеков;

в возрасте от 30 до 35 лет — 40 чеков;

в возрасте от 25 до 30 лет — 30 чеков;

в возрасте от 16 до 25 лет — 20 чеков;

инвалидам I и II групп из числа военнослужащих и вследствие общего заболевания (кроме случаев, когда инвалидность наступила в результате их противоправных действий), а также инвалидам I и II групп с детства независимо от их возраста — 50 чеков;

инвалидам Великой Отечественной войны и к ним приравненным, а также инвалидам вследствие трудового увечья или профессионального заболевания независимо от возраста — 50 чеков;

родителям (одному из них) на каждого ребенка, которому не исполнилось 16 лет, — 10 чеков, а в случае смерти или лишения родительских прав одного из родителей — 30 чеков;

на каждого ребенка, оставшегося без родительской опеки и находящегося в опекунской (приемной) семье, доме семейного типа или в детском интернатном учреждении, его законному представителю — 50 чеков.

К исчисленной таким образом сумме чеков добавляются чеки, получаемые гражданами в зависимости от трудового стажа, в соотношении: за один полный календарный год стажа — один чек.

Дополнительно начисляются:

инвалидам Великой Отечественной войны и к ним приравненным, а также инвалидам вследствие трудового увечья или профессионального заболевания, если их трудовой стаж менее 30 лет, — 30 чеков;

участникам Великой Отечественной войны — 15 чеков, а приравненным к ним гражданам и гражданам, необоснованно репрессированным по политическим мотивам в период репрессий 20—80-х годов, а затем реабилитированным, — 10 чеков;

владельцам вкладов в учреждениях Сберегательного банка по состоянию на 1 января 1991 года в порядке и размерах, определенных Советом Министров Республики Беларусь.

При возникновении споров о продолжительности трудового стажа сумма чеков, получаемых гражданами за бесспорную часть стажа, выдается до разрешения спора, остальная сумма выдается по итогам разрешения спора.

Статья 8. Эмиссия приватизационных чеков

Эмиссия приватизационных чеков Республики Беларусь "Жилье" и "Имущество" осуществляется Советом Министров Республики Беларусь единовременно.

Статья 9. Бланки приватизационных чеков

Вид бланка приватизационного чека, порядок изготовления и выдачи устанавливаются Советом Министров Республики Беларусь.

На бланке приватизационного чека Республики Беларусь указывается целевое назначение приватизационного чека.

Порядок хранения и учета бланков приватизационных чеков определяется Советом Министров Республики Беларусь.

Статья 10. Выдача и переоформление приватизационных чеков

Выдача приватизационных чеков производится по территориальному принципу банковскими учреждениями на основании заявления гражданина Республики Беларусь. Перечень банков, осуществляющих выдачу, устанавливается Советом Министров Республики Беларусь.

Выдача приватизационных чеков производится по спискам, утвержденным местными Советами народных депутатов первичного уровня.

Владельцы приватизационных чеков вправе произвести их переоформление с целью разделения, объединения, передачи другому лицу или по другим основаниям, определенным законодательством Республики Беларусь.

Изменение целевого назначения приватизационного чека осуществляется на основании Закона Республики Беларусь "О разгосударствлении и приватизации государственной собственности в Республике Беларусь", для чего производится его переоформление.

Переоформление приватизационных чеков взамен сдаваемых осуществляется по месту выдачи на основании письменного заявления владельца после проверки подлинности приватизационного чека. При этом банковские учреждения, обладающие правом выдачи приватизационных чеков, обязаны принять их для переоформления. Переоформление чеков производится в двухнедельный срок с момента обращения владельца.

При выдаче и переоформлении приватизационных чеков взимается государственная пошлина.

Статья 11. Использование приватизационных чеков

Граждане Республики Беларусь, имеющие право владения приватизационными чеками, могут:

продавать (полностью или частично) принадлежащие им чеки с обязательным переоформлением в соответствии с частью пятой статьи 10 настоящего Закона;

передавать чеки в распоряжение доверенного лица или организации на договорных условиях;

перечислять чеки на счета специализированных инвестиционных фондов, имеющих лицензию на работу с ними;

использовать чеки при приобретении приватизируемых государственных объектов (акций, долей, паев в имуществе таких объектов);

наследовать и завещать чеки в установленном законодательством Республики Беларусь порядке. Приватизационные чеки используются владельцами в соответствии с их назначением, установленным Законом Республики Беларусь "О разгосударствлении и приватизации государственной собственности в Республике Беларусь", в качестве средства оплаты при приобретении в собственность объектов, подлежащих приватизации, или доли в имуществе этих объектов.

Статья 12. Обращение приватизационных чеков

Обращение приватизационных чеков регулируется законодательством Республики Беларусь.

Контроль за обращением приватизационных чеков осуществляет Государственная инспекция по ценным бумагам Республики Беларусь.

Статья 13. Государственные гарантии владельцам приватизационных чеков

Государство гарантирует владельцам приватизационных чеков и посредникам свободу распоряжения ими и использование их в соответствии с Законом Республики Беларусь "О разгосударствлении и приватизации государственной собственности в Республике Беларусь" и настоящим Законом.

По истечении срока обращения приватизационных чеков не использованные владельцем чеки могут быть предъявлены для погашения по месту выдачи или Национальному банку Республики Беларусь. Государство гарантирует гражданину Республики Беларусь — владельцу погашаемых чеков — выплату компенсации в пределах сумм чеков, полученных им в соответствии со статьей 7 настоящего Закона, и их стоимости на момент окончания выдачи по Республике Беларусь.

Государство обеспечивает хранение документов, на основании которых происходит выдача, переоформление, обращение и использование приватизационных чеков, в течение сроков, необходимых для разрешения имущественных споров.

Статья 14. Ответственность за нарушение законодательства о приватизационных чеках

Сделки, связанные с использованием, переоформлением и обращением приватизационных чеков, заключенные с нарушением настоящего Закона и иного законодательства Республики Беларусь, признаются недействительными.

Споры по выдаче, переоформлению, обращению, использованию и погашению приватизационных чеков рассматриваются в суде. Дела о правонарушениях, касающихся исчисления стажа, рассматриваются судьей единолично по заявлениям (жалобам) любых заинтересованных лиц или по инициативе прокурора.

Должностные лица, препятствующие своими незаконными действиями правомерной выдаче, переоформлению, обращению, использованию и погашению приватизационных чеков, несут дисциплинарную, административную и уголовную ответственность в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

Председатель Верховного Совета Республики Беларусь
С.ШУШКЕВИЧ.

7 июля 1993 г.
г.Минск.
№ 2468—XII

* В дальнейшем — приватизационный чек.

Народная газета

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб фізічнай культуры і спорце

Фізічная культура і спорт у Рэспубліцы Беларусь з'яўляюцца неад'емнай часткай нацыянальнай культуры і гісторыі беларускага народа, садзейнічаюць гарманічнаму развіццю асобы, дасягненню высокага ўзроўню працаздольнасці і актыўнага даўгалецця, устанаўленню здаровага спосабу жыцця.

Закон вызначае прававыя, сацыяльныя і эканамічныя асновы развіцця фізічнай культуры і спорту ў Рэспубліцы Беларусь, рэгламентуе ўдзел дзяржаўных органаў, прадпрыемстваў, устаноў, арганізацый незалежна ад форм уласнасці, а таксама службовых асоб ва ўмацаванні здароўя людзей сродкамі фізічнай культуры і спорту.

Закон накіраваны на:

выкарыстанне сродкаў фізічнай культуры і спорту ў інтарэсах асобы і грамадства;

прыярытэтнае развіццё фізічнага выхавання насельніцтва, і ў першую чаргу дзяцей і навучэнскай моладзі;

арганізацыю заняткаў фізічнай культурай і спортам у сістэме выхавання і адукацыі;

забеспячэнне раздзельнага фінансавання і эканамічнага стымулявання дзейнасці ў галіне фізічнай культуры і спорту;

забеспячэнне гарантый сацыяльнай і прававой абароненасці грамадзян, занятых у галіне фізічнай культуры і спорту.

Раздзел I. Правы грамадзян у галіне фізічнай культуры і спорту

Артыкул 1. Права на заняткі фізічнай культурай і спортам

Грамадзяне маюць права на заняткі фізічнай культурай і спортам. Для забеспячэння гэтага права функцыяніруе дзяржаўная сістэма дзіцячых дашкольных устаноў, навучальных устаноў, дзіцяча-юнацкіх спартыўных школ, добраахвотных фізкультурна-аздараўленчых і спартыўных аб'яднанняў грамадзян па месцы жыхарства, вучобы, працы, у месцах масавага адпачынку, устаноў і прадпрыемстваў па аказанню платных фізкультурных паслуг.

Артыкул 2. Права на стварэнне фізкультурных аб'яднанняў, спартыўных клубаў, асацыяцый

Грамадзяне Рэспублікі Беларусь маюць права ствараць на добраахвотных пачатках фізкультурныя і спартыўныя аб'яднанні, аматарскія і прафесіянальныя спартыўныя клубы, асацыяцыі і прыроўненыя да іх арганізацыі, якія дзейнічаюць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь і статутамі міжнародных аб'яднанняў.

Артыкул 3. Права на прафесіянальную спартыўную дзейнасць

Грамадзяне Рэспублікі Беларусь маюць права займацца аплачваемай прафесіянальнай спартыўнай дзейнасцю. Час заняткаў прафесіянальным спортам залічваецца ў працоўны стаж у парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 4. Права на камерцыйную, прадпрымальніцкую дзейнасць і рэкламу

Грамадзяне Рэспублікі Беларусь могуць займацца прадпрымальніцкай дзейнасцю па аказанню паслуг фізкультурным, спартыўным арганізацыям і некаторым асобам, вырабляць фізкультурна-спартыўныя і спадарожныя тавары, выкарыстоўваць фізічную культуру і спорт у рэкламнай дзейнасці ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь. Эмблемы і імянная сімволіка спартыўных аб'яднанняў з'яўляюцца іх уласнасцю і могуць выкарыстоўвацца толькі са згоды гэтых аб'яднанняў.

Раздзел II. Кіраванне фізічнай культурай і спортам

Артыкул 5. Органы дзяржаўнага кіравання

Функцыі дзяржаўнага кіравання ў галіне фізічнай культуры і спорту ажыццяўляюць Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па фізічнай культуры і спорту, выканаўчыя камітэты мясцовых Саветаў народных дэпутатаў.

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па фізічнай культуры і спорту ажыццяўляе дзяржаўную палітыку ў галіне фізічнай культуры і спорту і кіруе яе развіццём праз адпаведныя органы абласных, гарадскіх, раённых Саветаў народных дэпутатаў.

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па фізічнай культуры і спорту ажыццяўляе сваю дзейнасць у адпаведнасці з палажэннем, якое зацвярджаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

У сваёй дзейнасці Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па фізічнай культуры і спорту ўзаемадзейнічае з Нацыянальным алімпійскім камітэтам Рэспублікі Беларусь, добраахвотнымі спартыўнымі таварыствамі, федэрацыямі, іншымі рэспубліканскімі грамадскімі аб'яднаннямі па фізічнай культуры і спорту. Сістэма органаў дзяржаўнага кіравання фізічнай культурай і спортам фінансуецца за кошт рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў.

Артыкул 6. Удзел арганізацый аховы здароўя ў развіцці фізічнай культуры і спорту

Органы дзяржаўнага кіравання, установы і арганізацыі фізічнай культуры і спорту працуюць у цесным узаемадзеянні з органамі аховы здароўя.

Арганізацыі аховы здароўя за кошт сродкаў, якія ім выдзяляюцца:

ажыццяўляюць урачэбны кантроль за грамадзянамі, якія займаюцца фізічнай культурай і спортам;

вызначаюць узровень фізічнага развіцця насельніцтва;

ствараюць па месцы жыхарства адпаведныя цэнтры і пункты аздараўлення і рэабілітацыі сродкамі фізічнай культуры, дыягностыка-кансультацыйныя пункты, кабінеты і дыспансеры, якія забяспечваюць фізкультурна-аздараўленчую работу з насельніцтвам на прынцыпах яе індывідуалізацыі;

расшыраюць выкарыстанне фізічнай культуры як сродку прафілактыкі і лячэння захворванняў;

арганізуюць і ажыццяўляюць падрыхтоўку і павышэнне кваліфікацыі спецыялістаў аховы здароўя па эфектыўнаму выкарыстанню асноўных кампанентаў фізічнай культуры (фізічныя практыкаванні, загартоўванне, дыхальная гімнастыка, аўтатрэнінг, масаж і самамасаж) і іншых сродкаў уздзеяння на ўмацаванне здароўя чалавека;

забяспечваюць падрыхтоўку навучэнцаў і студэнтаў сярэдніх і вышэйшых навучальных устаноў па пытаннях выкарыстання сродкаў фізічнай культуры ў лячэбна-аздараўленчых мэтах і прапаганды здаровага спосабу жыцця.

Артыкул 7. Забеспячэнне санітарна-эпідэмічнага дабрабыту і радыяцыйнай бяспекі

Забеспячэнне санітарна-эпідэмічнага дабрабыту і радыяцыйнай бяспекі ў месцах правядзення заняткаў фізічнай культурай і спортам, на турысцкіх базах і турысцкіх маршрутах ажыццяўляецца ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 8. Выкананне правіл бяспекі пры правядзенні заняткаў фізічнай культурай і спортам

Адміністрацыя фізкультурна-аздараўленчых, спартыўных устаноў і збудаванняў забяспечвае належнае тэхнічнае абсталяванне месцаў правядзення заняткаў і спаборніцтваў у адпаведнасці з правіламі бяспекі і санітарна-гігіенічнымі нормамі.

Да судзейства спартыўных спаборніцтваў дапускаюцца асобы, якія прайшлі спецыяльную падрыхтоўку ў фізкультурна-спартыўных арганізацыях і атэставаны ва ўстаноўленым парадку як суддзі па відах спорту.

Спецыялісты фізічнай культуры і спорту нясуць адказнасць за прычыненую шкоду здароўю грамадзян у парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 9. Прапаганда фізічнай культуры і спорту

Сродкі масавай інфармацыі, органы дзяржаўнага кіравання фізічнай культурай і спортам, грамадскія аб'яднанні фізкультурнай і спартыўнай накіраванасці вядуць прапаганду фізічнай культуры і спорту, павышаюць узровень ведаў насельніцтва ў практычным выкарыстанні кампанентаў фізічнай культуры для захавання і ўмацавання здароўя, папярэджання захворванняў, дасягнення высокага ўзроўню працаздольнасці і актыўнага даўгалецця, а таксама гуманістычных ідэалаў і каштоўнасцей спорту, алімпійскага руху.

Не дапускаецца прапаганда культу жорсткасці і насілля, знявагі чалавечай годнасці, выкарыстання забароненых стымулятараў, якія наносяць шкоду здароўю чалавека.

Раздзел III. Сістэма фізічнага выхавання насельніцтва

Артыкул 10. Фізічнае выхаванне дзяцей ранняга і дашкольнага ўзросту

Мэтай фізічнага выхавання дзяцей ранняга і дашкольнага ўзросту з'яўляецца ўсебаковае фізічнае і духоўнае развіццё дзіцяці. Сям'я адыгрывае вядучую ролю ў фізічным выхаванні дзяцей гэтага ўзросту.

У дзіцячых дашкольных установах фізічнае выхаванне з'яўляецца абавязковым і ажыццяўляецца ў адпаведнасці з навукова абгрунтаванымі праграмамі і санітарна-гігіенічнымі патрабаваннямі.

Артыкул 11. Фізічнае выхаванне навучэнцаў агульнаадукацыйных школ, прафесіянальна-тэхнічных вучылішчаў і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў

Фізічнае выхаванне навучэнцаў агульнаадукацыйных школ, прафесіянальна-тэхнічных вучылішчаў і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў ажыццяўляецца ў рэжыме вучэбнага і падоўжанага дня, у пазавучэбны час і самастойна ў адпаведнасці з вучэбнымі планамі, комплекснымі дзяржаўнымі праграмамі фізічнага выхавання і санітарна-гігіенічнымі патрабаваннямі. Абавязковыя ўрокі фізічнага выхавання праводзяцца не радзей трох разоў у тыдзень на працягу ўсяго перыяду навучання.

Для заняткаў фізічнымі практыкаваннямі ў пазавучэбны час ствараюцца клубы і пазашкольныя фізкультурна-аздараўленчыя ўстановы.

Навучэнцы з аслабленым здароўем займаюцца ў спецыяльных медыцынскіх групах і групах лячэбнай фізічнай культуры.

Артыкул 12. Фізічнае выхаванне студэнтаў

Фізічнае выхаванне студэнтаў з'яўляецца абавязковым на працягу ўсяго перыяду навучання ў вышэйшай навучальнай установе, ажыццяўляецца не менш чатырох гадзін у тыдзень у форме вучэбных заняткаў па фізічнаму выхаванню і пазаакадэмічных форм накіраванага выкарыстання фізічнай культуры і спорту ў адпаведнасці з вучэбнымі планамі і праграмамі.

Студэнты з аслабленым здароўем займаюцца ў спецыяльных медыцынскіх групах і групах лячэбнай фізічнай культуры.

Артыкул 13. Фізічнае выхаванне па месцы работы, жыхарства і адпачынку насельніцтва

Прадпрыемствы, установы, арганізацыі незалежна ад форм уласнасці абавязаны ўключаць сродкі фізічнай культуры ў лік мерапрыемстваў па аздараўленню працуючых і ствараць умовы для рэалізацыі грамадзянамі права на заняткі фізічнай культурай і спортам.

Стварэнне матэрыяльнай базы, яе выкарыстанне, фінансаванне, забеспячэнне спецыялістамі для арганізацыі індывідуальных і калектыўных фізкультурна-спартыўных заняткаў працоўных, членаў іх сем'яў вызначаюцца калектыўнымі дагаворамі і праграмамі развіцця фізічнай культуры і спорту. Адказнасць за стварэнне ўмоў і арганізацыю аздараўленча-аднаўленчых мерапрыемстваў з выкарыстаннем сродкаў фізічнай культуры ў рэжыме працы і пасля работы ўскладаецца на наймальнікаў.

Для заняткаў фізічнай культурай і спортам па месцы жыхарства ствараюцца самадзейныя спартыўныя, фізкультурна-аздараўленчыя, турысцкія, спартыўна-патрыятычныя клубы, групы і каманды.

Мясцовыя Саветы народных дэпутатаў ажыццяўляюць развіццё фізічнай культуры і спорту па месцы жыхарства і ў месцах масавага адпачынку насельніцтва, аказваюць фізкультурна-спартыўным арганізацыям дапамогу ў выдзяленні неабходных памяшканняў, месцаў для заняткаў у парках культуры і адпачынку, прадастаўленні спартыўных збудаванняў незалежна ад іх ведамаснай прыналежнасці.

У санаторна-курортных установах, пансіянатах, дамах адпачынку, на турысцкіх базах і ў загарадных дзіцячых аздараўленчых лагерах ствараюцца ўмовы для правядзення індывідуальных, групавых і сямейных фізкультурна-аздараўленчых заняткаў.

Артыкул 14. Фізічная падрыхтоўка ваеннаслужачых і асабовага складу праваахоўных органаў

Змест, формы і метады арганізацыі работы па фізічнай падрыхтоўцы ваеннаслужачых і асабовага складу праваахоўных органаў вызначаюцца ва ўстаноўленым парадку адпаведнымі органамі дзяржаўнага кіравання.

Узровень фізічнай падрыхтаванасці ваеннаслужачых і асабовага складу праваахоўных органаў павінен забяспечваць выкананне імі службовых функцый.

Камандзіры і начальнікі абавязаны ствараць неабходныя ўмовы для фізічнага ўдасканальвання ваеннаслужачых і асабовага складу праваахоўных органаў, штогод праводзіць тэсціраванне на фізічную падрыхтаванасць.

Артыкул 15. Фізічная культура і спорт для інвалідаў

Саветы народных дэпутатаў забяспечваюць стварэнне спецыяльных фізкультурна-аздараўленчых і спартыўных збудаванняў, а таксама ўмовы для заняткаў фізічнай культурай і спортам на збудаваннях агульнага карыстання ў адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь "Аб сацыяльнай абароне інвалідаў у Рэспубліцы Беларусь".

Арганізацыя заняткаў фізічнай культурай і спортам у сістэме бесперапыннай рэабілітацыі дзяцей з фізічнымі і разумовымі недахопамі, падрыхтоўка кадраў, метадычнае, медыцынскае забеспячэнне і ўрачэбны кантроль за заняткамі фізічнай культурай і спортам інвалідаў ускладаюцца на органы адукацыі, аховы здароўя, сацыяльнага забеспячэння і фізічнай культуры і спорту.

Раздзел IV. Алімпійскі рух, міжнародныя спартыўныя сувязі Рэспублікі Беларусь, спорт вышэйшых дасягненняў

Артыкул 16. Нацыянальны алімпійскі камітэт Рэспублікі Беларусь

Прадстаўленне спорту Беларусі ў міжнародным алімпійскім руху з'яўляецца выключным правам Нацыянальнага алімпійскага камітэта Рэспублікі Беларусь, што ўяўляе сабой самастойную грамадскую арганізацыю, якая кіруецца ў сваёй дзейнасці Алімпійскай хартыяй, заканадаўствам Рэспублікі Беларусь і ўласным статутам.

Нацыянальны алімпійскі камітэт Рэспублікі Беларусь ажыццяўляе незалежную ад дзяржаўных органаў і арганізацый дзейнасць.

Артыкул 17. Міжнародныя сувязі

Спартыўныя арганізацыі і спартсмены Рэспублікі Беларусь маюць права прымаць удзел у міжнародных спартыўных мерапрыемствах, якія праводзяцца як на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, так і ў іншых краінах з выкананнем правіл спаборніцтваў і статутаў адпаведных міжнародных арганізацый.

Прадстаўленне зборных каманд рэспублікі і асобных спартсменаў на афіцыяльных міжнародных спаборніцтвах, а таксама прадстаўніцтва Рэспублікі Беларусь у міжнародных спартыўных аб'яднаннях з'яўляецца выключным правам органаў дзяржаўнага кіравання фізічнай культурай і спортам, Нацыянальнага алімпійскага камітэта Рэспублікі Беларусь і адпаведных федэрацый па відах спорту ў межах іх кампетэнцыі.

Артыкул 18. Спорт вышэйшых дасягненняў

Спорт вышэйшых дасягненняў накіраваны на раскрыццё фізічных і духоўных магчымасцей чалавека, стымулюе сістэматычныя заняткі фізічнымі практыкаваннямі, спартыўнае спаборніцтва, служыць расшырэнню і ўмацаванню супрацоўніцтва, дружбы і ўзаемаразумення паміж народамі.

Спартсмены могуць афармляць свае адносіны з органамі дзяржаўнага кіравання, грамадскімі аб'яднаннямі фізічнай культуры і спорту (спартыўнымі федэрацыямі, асацыяцыямі, клубамі, камандамі) праз заключэнне дагавора (кантракта) аб пакрыцці расходаў і кампенсацый за фінансавыя і іншыя страты, звязаныя з падрыхтоўкай і ўдзелам у спаборніцтвах, карыстацца ўсімі правамі работніка па найму, маюць права на пенсію за выслугу гадоў у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Органы дзяржаўнага і грамадскага кіравання, грамадскія аб'яднанні фізічнай культуры і спорту, спартыўныя федэрацыі, клубы, каманды, іншыя спецыялізаваныя спартыўныя арганізацыі і ўстановы ствараюць спартсменам неабходныя сацыяльна-бытавыя ўмовы, забяспечваюць ахову іх здароўя.

Артыкул 19. Падрыхтоўка спартыўнага рэзерву

У мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву ствараецца сістэма дзіцячых і маладзёжных спецыялізаваных навучальна-спартыўных устаноў. Яна ўключае дзіцяча-юнацкія спартыўныя школы, школы вышэйшага спартыўнага майстэрства, школы, вучылішчы, цэнтры алімпійскай падрыхтоўкі.

Права стварэння спартыўных устаноў належыць органам дзяржаўнага кіравання фізічнай культурай і спортам, прафсаюзным арганізацыям, саветам добраахвотных спартыўных таварыстваў, федэрацыям, спартыўным клубам і прыватным асобам, якія арганізуюць іх дзейнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Раздзел V. Адукацыя, кадры, навука

Артыкул 20. Арганізацыя фізкультурнай адукацыі

Падрыхтоўка спецыялістаў па фізічнай культуры і спорту ажыццяўляецца Акадэміяй фізічнага выхавання і спорту Рэспублікі Беларусь, спецыяльнымі факультэтамі універсітэтаў, педагагічных інстытутаў і вучылішчаў алімпійскага рэзерву.

Навучанне ў фізкультурных навучальных установах і на факультэтах фізічнага выхавання фінансуецца са сродкаў дзяржаўнага бюджэту, сродкаў прадпрыемстваў, арганізацый і ўстаноў на мэтавую падрыхтоўку спецыялістаў, з добраахвотных узносаў дабрачынных фондаў і некаторых асоб.

Артыкул 21. Заняткі педагагічнай дзейнасцю па фізічнай культуры і спорту

Да педагагічнай дзейнасці па фізічнай культуры і спорту дапускаюцца асобы, якія маюць дыплом або пасведчанне (сведчанне) аб праходжанні спецыяльнай падрыхтоўкі.

Грамадзяне, якія не маюць указаных дакументаў, што выдадзены ва ўстаноўленым парадку ўпаўнаважанымі на тое органамі і пацвярджаюць іх кваліфікацыю, не маюць права выкладаць фізкультурныя і спартыўныя дысцыпліны як у якасці асноўнага, так і дадатковага занятку.

Выкладчыкі фізічнага выхавання, трэнеры па відах спорту, якія на працягу трох і больш гадоў пасля заканчэння вышэйшай навучальнай установы не працавалі па сваёй спецыяльнасці або, спыніўшы такую работу, на працягу гэтага тэрміну не аднавілі яе, могуць быць рэкамендаваны да работы па спецыяльнасці пасля здачы экзамену камісіям, што ствараюцца пры органах і ўстановах фізічнай культуры і спорту, у адпаведнасці з іх кампетэнцыяй.

Артыкул 22. Павышэнне кваліфікацыі і перападрыхтоўка спецыялістаў

Павышэнне кваліфікацыі, перападрыхтоўка спецыялістаў па фізічнай культуры і спорту ажыццяўляюцца Акадэміяй фізічнага выхавання і спорту Рэспублікі Беларусь, інстытутамі ўдасканалення настаўнікаў, факультэтамі павышэння кваліфікацыі і іншымі ўстановамі на дагаворнай аснове.

Артыкул 23. Арганізацыя навуковых даследаванняў

Вызначэнне прыярытэтных напрамкаў і агульнае кіраўніцтва навуковымі даследаваннямі ў галіне фізічнай культуры і спорту ажыццяўляе Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па фізічнай культуры і спорту.

У правядзенні навуковых даследаванняў па праблемах фізічнай культуры і спорту ўдзельнічаюць прафесарска-выкладчыцкі склад і навуковыя работнікі сістэмы вышэйшай фізкультурнай адукацыі, прыцягваюцца спецыялісты, неабходныя для навуковай работы.

Раздзел VI. Матэрыяльная база і фінансаванне фізічнай культуры і спорту

Артыкул 24. Матэрыяльная база

Матэрыяльную базу фізічнай культуры і спорту складаюць усе віды фізкультурна-аздараўленчых і спартыўных збудаванняў, якія знаходзяцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, незалежна ад форм уласнасці. Дзяржава ўдзельнічае ў фінансаванні будаўніцтва і эксплуатацыі фізкультурна-аздараўленчых і спартыўных збудаванняў, а таксама ў развіцці матэрыяльнай базы фізічнай культуры і спорту па месцы жыхарства і ў месцах масавага адпачынку насельніцтва за кошт мясцовых бюджэтаў. Органы дзяржаўнага кіравання фізічнай культурай і спортам садзейнічаюць прыцягненню для гэтых мэт грашовых сродкаў і матэрыяльных рэсурсаў і з іншых крыніц, калі гэта не супярэчыць законам Рэспублікі Беларусь.

Спартыўныя збудаванні, аб'екты фізкультурна-аздараўленчага прызначэння і тэрыторыі, якія яны займаюць, незалежна ад падпарадкаванасці з'яўляюцца здабыткам дзяржавы і прыватызацыі не падлягаюць.

Артыкул 25. Развіццё матэрыяльнай базы фізічнай культуры і спорту

У залежнасці ад колькасці працуючых для прадпрыемстваў, устаноў, арганізацый незалежна ад форм уласнасці органам дзяржаўнага кіравання ўстанаўліваюцца нарматывы мінімальнай забяспечанасці іх асноўнымі фізкультурна-аздараўленчымі і спартыўнымі збудаваннямі. Прадпрыемствы, установы, арганізацыі могуць перадаваць наяўныя спартыўныя збудаванні на баланс мясцовых Саветаў народных дэпутатаў.

Не дапускаюцца праектаванне, будаўніцтва новых і рэканструкцыя наяўных дзіцячых дашкольных устаноў і навучальных устаноў без плавальных басейнаў і спартыўных залаў.

Не дапускаецца ліквідацыя фізкультурна-аздараўленчых і спартыўных збудаванняў да стварэння раўнацэнных збудаванняў у межах дадзенага жылога раёна.

Артыкул 26. Фінансаванне і падаткаабкладанне

Дзяржаўнае фінансаванне фізічнага выхавання насельніцтва і спорту вышэйшых дасягненняў ажыццяўляецца раздзельна ў адпаведнасці з дзяржаўнымі праграмамі.

Фінансаванне фундаментальных і прыкладных даследаванняў у галіне фізічнай культуры і спорту ажыццяўляецца са сродкаў дзяржаўнага бюджэту або арганізацыямі-заказчыкамі на дагаворнай аснове.

Фінансаванне дзіцяча-юнацкіх спартыўных школ незалежна ад ведамаснай прыналежнасці ажыццяўляецца за кошт дзяржаўнага бюджэту, адлічэнняў прадпрыемстваў і ведамстваў, дапамогі спонсараў, сродкаў прадпрымальніцкай дзейнасці і іншых крыніц, якія не супярэчаць законам Рэспублікі Беларусь і статутам спартыўных устаноў.

Дзяржава стымулюе накіраванне сродкаў на фінансаванне фізічнай культуры і спорту, выкарыстоўваючы метады эканамічнага рэгулявання і льготнага падаткаабкладання. Парадак і памеры падаткаабкладання прыбытку (даходаў) прадпрыемстваў, арганізацый і ўстаноў фізкультурна-аздараўленчай і спартыўнай накіраванасці вызначаюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

18 чэрвеня 1993 г.
г.Мінск.
№ 2445-XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь "Аб фізічнай культуры і спорце"

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь "Аб фізічнай культуры і спорце" з дня яго апублікавання, акрамя артыкула 11 і часткі першай артыкула 26.

Артыкул 11 увесці ў дзеянне з 1 верасня 1993 года пасля прывядзення вучэбных планаў і праграм у адпаведнасць з дадзеным Законам.

Частку першую артыкула 26 увесці ў дзеянне з 1 студзеня 1994 года.

2. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

да 1 верасня 1993 года прывесці рашэнні ўрада, якія датычацца фізічнай культуры і спорту, у адпаведнасць з прынятым Законам Рэспублікі Беларусь "Аб фізічнай культуры і спорце" і забяспечыць перагляд і адмену міністэрствамі, дзяржаўнымі камітэтамі і ведамствамі Рэспублікі Беларусь іх нарматыўных актаў, што супярэчаць названаму Закону;

да 1 верасня 1993 года ўнесці ў Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прапановы аб прывядзенні дзеючых заканадаўчых актаў у адпаведнасць з Законам Рэспублікі Беларусь "Аб фізічнай культуры і спорце";

увесці з 1 студзеня 1994 года ў адпаведнасці з дзяржаўнымі праграмамі раздзельнае фінансаванне фізічнага выхавання насельніцтва рэспублікі і спорту вышэйшых дасягненняў;

прадугледзець арганізацыйныя меры па забеспячэнню практычнай рэалізацыі палажэнняў Закона Рэспублікі Беларусь "Аб фізічнай культуры і спорце".

3. Устанавіць, што да прывядзення нарматыўных актаў Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з Законам Рэспублікі Беларусь "Аб фізічнай культуры і спорце" прымяняюцца дзеючыя нарматыўныя акты пастолькі, паколькі яны не супярэчаць дадзенаму Закону.

4. Кантроль за выкананнем гэтай пастановы ўскласці на Камісію Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па ахове здароўя, фізічнай культуры і сацыяльнаму забеспячэнню.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

18 чэрвеня 1993 г.
г.Мінск.

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь "Аб замежных інвестыцыях на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь"

У мэтах удасканалення дзяржаўнага рэгулявання знешняй эканамічнай дзейнасці і стварэння ўмоў для прыцягнення ў рэспубліку замежных інвестыцый Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь ад 14 лістапада 1991 года "Аб замежных інвестыцыях на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь" (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1991 г., № 35, арт. 625) наступныя змяненні і дапаўненні:

1. У артыкуле 7:

частку першую дапоўніць сказам наступнага зместу: "Прадпрыемства, часткова ці цалкам набытае замежным інвестарам, падлягае рэарганізацыі ва ўстаноўленым заканадаўствам парадку і далейшай рэгістрацыі ў адпаведнасці з гэтым Законам";

частку пятую выключыць;

частку шостую лічыць часткай пятай.

2. Артыкул 8 пасля часткі першай дапоўніць новай часткай наступнага зместу:

"Прадпрыемствы, створаныя замежнымі прадпрыемствамі, карыстаюцца тымі ж правамі і рэгіструюцца тым жа органам, што і прадпрыемствы, якія іх ствараюць. Прадпрыемствы, створаныя сумеснымі прадпрыемствамі, рэгіструюцца ў парадку, прадугледжаным для прадпрыемстваў без замежных інвестыцый, і не карыстаюцца льготамі, прадастаўленымі прадпрыемствам з замежнымі інвестыцыямі";

дзеючыя часткі другую і трэцюю лічыць адпаведна часткамі трэцяй і чацвёртай.

3. У артыкуле 9:

у частцы трэцяй падпункт "г" пункта 1 і падпункт "в" пункта 2 выключыць;

часткі шостую і сёмую выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"Аб'яўлены ва ўстаноўчых дакументах статутны фонд прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі павінен быць сфарміраваны не менш чым на 50 працэнтаў на працягу першага года з дня дзяржаўнай рэгістрацыі прадпрыемства і ў поўным аб'ёме — да сканчэння двух гадоў з дня рэгістрацыі. Прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі прадстаўляе ў орган, які яго зарэгістраваў, дакументальнае пацвярджэнне факта фарміравання статутнага фонду ва ўстаноўленых памерах не пазней аднаго месяца з дня заканчэння адпаведнага перыяду. Дакументальным пацвярджэннем факта фарміравання статутнага фонду з'яўляецца адпаведнае заключэнне аўдытарскай арганізацыі.

У выключных выпадках устаноўленыя тэрміны фарміравання статутнага фонду могуць быць зменены са згоды Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь";

дапоўніць артыкул часткамі восьмай, дзевятай, дзесятай, адзінаццатай і дванаццатай наступнага зместу:

"Прадпрыемству з замежнымі інвестыцыямі, якое прадставіла дакументальнае пацвярджэнне факта фарміравання статутнага фонду, орган, што зарэгістраваў гэта прадпрыемства, выдае ў дзесяцідзённы тэрмін адпаведнае пасведчанне.

Прадпрыемства, якое не сфарміравала статутны фонд ва ўстаноўленых памерах, а таксама своечасова не прадставіла дакументальнае пацвярджэнне факта фарміравання статутнага фонду, падлягае ліквідацыі. Ліквідацыя ажыццяўляецца па рашэнню органа, які зарэгістраваў прадпрыемства, ліквідацыйнай камісіяй, створанай з прадстаўнікоў, назначаных гэтым органам, і прадстаўнікоў вышэйшага органа кіравання прадпрыемствам з замежнымі інвестыцыямі, у парадку, прадугледжаным дзеючым заканадаўствам.

Пасля атрымання акта ліквідацыйнай камісіі орган, які зарэгістраваў прадпрыемства, інфармуе Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь і Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу для выключэння прадпрыемства адпаведна з дзяржаўнага рэестра і рэгістра прадпрыемстваў, а таксама публікуе інфармацыю аб ліквідацыі ў афіцыйным друку.

У выпадку змянення ўстаноўчых дакументаў прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі, якое мае вынікам змяненне даных, што ўносяцца ў дзяржаўны рэестр і рэгістр прадпрыемстваў, аб гэтых змяненнях павінна быць паведамлена ў месячны тэрмін з дня ўнясення такіх змяненняў органу, які зарэгістраваў прадпрыемства, для дзяржаўнай перарэгістрацыі.

Правы і льготы, якія ўстанаўліваюцца артыкуламі 15, 17 і 30 гэтага Закона, могуць быць рэалізаваны прадпрыемствам з замежнымі інвестыцыямі пасля атрымання пасведчання аб фарміраванні статутнага фонду не менш чым на 50 працэнтаў".

4. Першы сказ часткі першай артыкула 11 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"Ліквідацыя і рэарганізацыя прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі ажыццяўляецца ў выпадках і ў парадку, прадугледжаных артыкуламі 106 — 109 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб прадпрыемствах у Рэспубліцы Беларусь", гэтым Законам і іншымі законамі Рэспублікі Беларусь".

5. Першы сказ артыкула 12 выключыць.

6. У частцы першай артыкула 13 выключыць словы "у частцы кантролю па захаванню статутнай дзейнасці і ў дачыненні да прадпрыемстваў з удзелам дзяржаўнай маёмасці".

7. Частку трэцюю артыкула 14 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"Пры неабходнасці пераразліку ўкладаў у замежнай валюце ў афіцыйную валюту Рэспублікі Беларусь можа выкарыстоўвацца дагаворны курс валюты. Пры гэтым увесь статутны фонд павінен быць аб'яўлены ў замежнай валюце, а дагаворны курс пераразліку ў афіцыйную валюту Рэспублікі Беларусь не можа быць ніжэй устаноўленага нарматыўнымі актамі, што вызначаюць валютнае рэгуляванне на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь".

8. Першы сказ часткі першай артыкула 15 пасля слоў "без ліцэнзій" дапоўніць словамі "і дадатковых дазволаў".

9. Артыкул 23 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

"Артыкул 23. Укладанне сродкаў у фінансава-крэдытныя ўстановы

Прадпрыемствы з замежнымі інвестыцыямі і замежныя інвестары могуць укладаць сродкі ў сумесныя банкі, страхавыя кампаніі, змешаныя таварыствы і іншыя фінансава-крэдытныя ўстановы, якія ствараюцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. На тэрыторыі Рэспублікі Беларусь могуць стварацца замежныя фінансава-крэдытныя ўстановы, іх філіялы і прадстаўніцтвы, акрамя страхавых кампаній. Доля замежных інвестыцый у статутным фондзе страхавых кампаній не павінна перавышаць 49 працэнтаў".

10. Другі сказ часткі другой артыкула 26 выключыць.

11. У частцы другой артыкула 34 словы "на момант ажыццяўлення інвестыцый" замяніць словамі "на дзень рэгістрацыі прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі".

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

16 чэрвеня 1993 г.
г.Мінск.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб зацвярджэнні Палажэння аб парадку пакрыцця страт, нанесеных суб'ектам гаспадарчай дзейнасці незаконнымі дзеяннямі дзяржаўных органаў і іх службовых асоб

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Зацвердзіць Палажэнне аб парадку пакрыцця страт, нанесеных суб'ектам гаспадарчай дзейнасці незаконнымі дзеяннямі дзяржаўных органаў і іх службовых асоб (прыкладаецца).

2. Гэта Палажэнне прымяняецца ў адносінах да пакрыцця страт, якія ўзніклі пасля ўвядзення яго ў дзеянне.

3. Устанавіць, што да прывядзення заканадаўства Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з дадзеным Палажэннем дзеючыя акты заканадаўства прымяняюцца пастолькі, паколькі не супярэчаць гэтаму Палажэнню.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С.ШУШКЕВІЧ.

16 чэрвеня 1993 г.
г.Мінск.
№ 2415-XII

Зацверджана пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 16 чэрвеня 1993 года № 2415-XII

Палажэнне аб парадку пакрыцця страт, нанесеных суб'ектам гаспадарчай дзейнасці незаконнымі дзеяннямі дзяржаўных органаў і іх службовых асоб

1. Гэта Палажэнне вызначае парадак і ўмовы рэалізацыі права суб'ектаў гаспадарчай дзейнасці на пакрыццё страт, нанесеных ім незаконнымі дзеяннямі дзяржаўных органаў і іх службовых асоб.

Не пакрываюцца ў адпаведнасці з гэтым Палажэннем страты, якія нанесены суб'ектам гаспадарчай дзейнасці:

у выніку выканання імі пастановы (прысуду, рашэння, вызначэння) суда;

невыкананнем (неналежным выкананнем) органамі дзяржаўнай улады або кіравання ці іх службовымі асобамі абавязацельстваў, што ўстаноўлены дагаворамі паміж гэтымі органамі і суб'ектамі гаспадарчай дзейнасці.

2. Суб'ектамі гаспадарчай дзейнасці лічацца юрыдычныя і фізічныя асобы, якія займаюцца дзейнасцю па вытворчасці прадукцыі (работ, паслуг), калі гэта прадукцыя (работы, паслугі) выкарыстоўваецца не для ўласнага спажывання, а прызначаецца для рэалізацыі іншым асобам.

3. Страты, якія нанесены суб'ектам гаспадарчай дзейнасці, падлягаюць пакрыццю ў выпадках:

выканання суб'ектамі гаспадарчай дзейнасці актаў органа дзяржаўнай улады або кіравання, прызнаных ва ўстаноўленым парадку несапраўднымі;

выканання суб'ектамі гаспадарчай дзейнасці не адпавядаючых заканадаўству ўказанняў службовых асоб органаў дзяржаўнай улады або кіравання;

ажыццяўлення не адпавядаючых заканадаўству ўказанняў службовых асоб органаў дзяржаўнай улады або кіравання, а таксама прадпісанняў, што змяшчаюцца ў актах гэтых органаў, іншымі органамі, прадпрыемствамі, арганізацыямі, установамі;

невыканання або неналежнага выканання органамі дзяржаўнай улады або кіравання, іх службовымі асобамі абавязкаў, якія ўскладзены на іх заканадаўствам, у адносінах да суб'ектаў гаспадарчай дзейнасці.

4. Пакрыццю падлягаюць страты, нанесеныя суб'ектам гаспадарчай дзейнасці актамі нарматыўнага і ненарматыўнага характару, прынятымі Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь, яго Прэзідыумам, Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, Кантрольнай палатай Рэспублікі Беларусь, Пракуратурай Рэспублікі Беларусь, Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь, міністэрствамі, дзяржаўнымі камітэтамі, ведамствамі Рэспублікі Беларусь, мясцовымі Саветамі народных дэпутатаў, іх выканаўчымі і распарадчымі органамі, іншымі рэспубліканскімі і мясцовымі органамі дзяржаўнай улады і кіравання, суб'ектамі гаспадарання, якім ва ўстаноўленым парадку перададзены асобныя функцыі дзяржаўнага кіравання гаспадарчай дзейнасцю, а таксама ўказаннямі службовых асоб пералічаных органаў, калі гэтыя акты прыняты (указанні дадзены) у працэсе рэгулявання гаспадарчай дзейнасці, кіравання ёю ці кантролю за яе ажыццяўленнем.

5. Справа аб прызнанні акта органа дзяржаўнай улады або кіравання несапраўдным і аб пакрыцці страт, нанесеных суб'ектам гаспадарчай дзейнасці незаконнымі дзеяннямі гэтых органаў і іх службовых асоб, можа быць узбуджана па заяве адпаведнага суб'екта, пракурора, а таксама па ўласнай ініцыятыве гаспадарчага суда.

6. Суб'ект гаспадарчай дзейнасці, які лічыць закранаючы яго інтарэсы акт органа дзяржаўнай улады або кіравання ці ўказанне службовай асобы адпаведнага органа незаконным, звяртаецца ў гэты орган з патрабаваннем адмяніць дадзены акт (указанне службовай асобы) поўнасцю ці часткова, а ў выпадках, калі нанесены страты, — і аб пакрыцці страт.

Калі орган дзяржаўнай улады або кіравання ці яго службовая асоба не выконваюць абавязкаў, ускладзеных на іх заканадаўствам, што нанесла або можа нанесці страты суб'екту гаспадарчай дзейнасці, ён звяртаецца ў дадзены орган з патрабаваннем прыняць неабходныя захады і пакрыць панесеныя ім страты.

Орган дзяржаўнай улады або кіравання павінен разгледзець дадзеныя патрабаванні ў 10-дзённы тэрмін з моманту іх атрымання і задаволіць іх або даць матываваную адмову.

Пры адмове ў задавальненні патрабаванняў ці парушэнні ўстаноўленага для адказу тэрміну суб'ект гаспадарчай дзейнасці мае права звярнуцца з адпаведным іскам у гаспадарчы суд.

7. Права суб'екта гаспадарчай дзейнасці на зварот у гаспадарчы суд з іскам аб прызнанні акта дзяржаўнай улады або кіравання несапраўдным тэрмінам не абмежавана.

Калі акт носіць часовы характар і тэрмін яго дзеяння скончыўся, суб'ект гаспадарчай дзейнасці мае права звярнуцца ў гаспадарчы суд непасрэдна за пакрыццём нанесеных гэтым актам страт. У гэтым выпадку суд, разглядаючы заяву, абавязаны ацаніць, ці адпавядае дадзены акт заканадаўству, і ў залежнасці ад гэтага вырашыць пытанне аб пакрыцці страт.

8. Спрэчкі аб пакрыцці страт, нанесеных суб'ектамі гаспадарчай дзейнасці ў выніку прыняцця нарматыўных актаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, яго Прэзідыума і Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь, разглядаюцца гаспадарчым судом пасля таго, як адпаведны акт будзе адменены або прызнаны неканстытуцыйным у парадку, устаноўленым Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь.

9. Нанесеныя страты пакрываюцца непасрэдна органам дзяржаўнай улады або кіравання, які сваімі дзеяннямі (бяздзеяннем) парушыў законныя правы суб'екта гаспадарчай дзейнасці. Пры немагчымасці пакрыць гэтым органам нанесеныя страты яны пакрываюцца за кошт адпаведнага рэспубліканскага або мясцовага бюджэту.

10. Права суб'ектаў гаспадарчай дзейнасці на пакрыццё страт, нанесеных ім незаконнымі дзеяннямі дзяржаўных органаў і іх службовых асоб, падлягае абароне на працягу аднаго года з моманту ўзнікнення права на іск. Пры гэтым страты могуць быць пакрыты не больш чым за адзін год, што папярэднічае падачы заявы ў гаспадарчы суд.

11. Пакрыццю падлягаюць страты, нанесеныя суб'екту гаспадарчай дзейнасці ў выглядзе зробленых ім расходаў, страты або пашкоджання яго маёмасці.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

ЗАМЕЖЖА

*ПАР-ТАСС *ІНТЭРФАКС *НАРОДНАЯ ГАЗЕТА*

Пульс дня

Бутрос Гали готов посредничать

Генеральный секретарь ООН Бутрос Гали предложил свои посреднические услуги для урегулирования вооруженного конфликта на границе между Таджикистаном и Афганистаном.

Об этом сообщил официальный представитель главы ООН Хуан Карлос Брандт.

Космонавты вернулись на землю

22 июля в 10 часов 42 минуты корабль "Союз ТМ-16" с российско-французским экипажем на борту приземлился примерно в 130 километрах восточнее города Джезказган, расположенного на территории Казахстана.

На землю вернулись космонавты Геннадий Манаков, Александр Полещук и гражданин Франции Жан-Пьер Эньере.

Абхазия: шаг к миру?

Состоялась встреча главы грузинского государства Эдуарда Шеварднадзе с личным представителем президента России, заместителем министра иностранных дел России Борисом Пастуховым, на которой окончательно согласован текст проекта соглашения о прекращении огня в зоне конфликта в Абхазии.

Проект будет рассмотрен на совместном заседании Совета обороны и Совета Министров автономной Республики Абхазия.

Проиграл — уходи

Об уходе в отставку с поста председателя правящей в Японии либерально-демократической партии (ЛДП) объявил ее нынешний лидер, премьер-министр Киити Миядзава.

Автоматически он расстается и с постом главы правительства. Киити Миядзава взял на себя ответственность за неудачное выступление партии либерал-демократов на состоявшихся 18 июля всеобщих выборах в нижнюю палату парламента, в результате которых ЛДП не удалось получить простого большинства депутатских мандатов.

У соседей — новый таможенный режим

В Литве введен новый таможенный режим.

Лицензии, акцизы и другие налоги и разрешения, связанные с экспортом и импортом, теперь ликвидированы. Пошлинные тарифы намечено дифференцировать в зависимости от сорта и количества товара. Они колеблются в размере 10—25 процентов от цены ввозимого товара.

Физические лица беспошлинно могут вывозить и ввозить через литовскую границу в виде подарков вещи на сумму, которая не превышает 50 долларов США. Стоимость предметов личного пользования в эту сумму не входит.

Переговоры делу не помогут

Представитель правительства Анголы отверг возможность проведения встречи между президентом страны Эдуарду Душ Сантушем и лидером оппозиционной организации УНИТА Жонасом Савимби по урегулированию вооруженного конфликта.

В настоящий момент нет никаких предпосылок для проведения подобных переговоров, так как они не смогут способствовать решению проблем Анголы, подчеркнул он.

"Бобби" бунтуют

23 тысячи стражей порядка со всех районов Британии устроили в Лондоне крупнейший в истории британской полиции митинг протеста.

Британские "бобби" собрались на столичном стадионе Уэмбли, чтобы выразить негодование против предложенной реформы полиции. Рекомендации, опубликованные в прошлом месяце, предусматривают внедрение рыночных принципов в правоохранительную деятельность и фактически ставят жалованье полицейского в зависимость от его индивидуального вклада в борьбу с преступностью.

Воздушный извозчик для депутатов

В Верховном Совете России подготовлен проект постановления, предписывающий "Министерству обороны РФ обеспечить выполнение перевозок Председателя Верховного Совета РФ и специально уполномоченных парламентом должностных лиц военными транспортными судами".

Для поездок Председателя Верховного Совета предлагается выделять военные транспортные суда, оборудованные правительственной связью. В числе авторов проекта документа — председатель парламентского комитета по вопросам обороны и безопасности Сергей Степашин.

В начале июня, как сообщала пресс-служба парламента, президент Б.Ельцин запретил использование подразделениями Верховного Совета России и его заместителями военных воздушных судов Чкаловского авиаотряда, что фактически сорвало поездку Руслана Хасбулатова по восточным регионам страны. Для недавнего визита в Страсбург на сессию Совета Европы делегация Верховного Совета РФ во главе с Р.Хасбулатовым запрашивала разрешение в канцелярии президента на пользование самолетами специального авиаотряда Внуково-2.

Постановление предлагает возложить на финансово-хозяйственное управление Верховного Совета РФ организацию перевозок и возмещение за счет сметы расходов Верховного Совета Российской Федерации валютных и рублевых затрат войсковых частей Министерства обороны РФ за выполнение и обслуживание специальных рейсов, связанных с перевозками народных депутатов РФ.

Новости СНГ

Границу надо укреплять сообща

Ни о каком наращивании глобального военного присутствия на территории Таджикистана не ведется речи, заявил находящийся в Душанбе министр безопасности Российской Федерации Виктор Баранников.

В интервью телекомпании "Останкино" он отметил, что президентом России принято решение усилить границу, чтобы защитить мирных жителей Таджикистана, включая русскоязычное население. "Я хочу повторить, — сказал Виктор Баранников, — принимаются меры по усилению и укреплению границы. Это граница СНГ, а не только Таджикистана. И сегодня надо сообща усиливать эту границу".

В Таджикистане не согласны с мнением Г.Попова

Директора крупных промышленных предприятий Таджикистана на пресс-конференции в Душанбе подвергли критике высказывания лидера Российского движения демократических реформ Гавриила Попова о необходимости вывода российских пограничников из республики.

Директор свинцово-цинкового комбината Евгений Бондаревский назвал заявление Г.Попова "несерьезным". "Мы скорбим в связи с гибелью ребят на таджикско-афганской границе. Но если по призыву Попова оставить Таджикистан, то таким образом мы откроем границу для исламского фундаментализма. Это грозит не только Таджикистану, но и другим мусульманским странам — бывшим республикам СССР", — сказал он.

Экономика Молдовы: хорошего мало

Национальный доход Молдовы сократился за первое полугодие 1993 года на 20,2 % по сравнению с тем же периодом прошлого года, указывается в отчете госдепартамента по статистике.

В сельском хозяйстве спад производства составил 36%. В промышленности зарегистрирован незначительный рост производства — 0,9%.

Предприниматели хотят политической власти

Российские бизнесмены намерены создать собственную политическую организацию.

Об этом заявил в интервью "Интерфаксу" вице-президент Российского союза промышленников и предпринимателей, сопредседатель-координатор всероссийского союза "Обновление" Александр Владиславлев. По его словам, в среде промышленников и предпринимателей "все больше зреет понимание необходимости создания мощной политической партии, способной овладеть ситуацией и взять на себя ответственность за то, что происходит в стране".

"Национальный позор" по Хасбулатову

Глава российского парламента Руслан Хасбулатов заявил, что невыполнение Россией соглашений с Индией о поставках технологий по производству криогенных ракетных двигателей обернется "национальным позором".

Случилось так, что два высших лица в государстве — президент и Председатель Верховного Совета — во время официальных визитов в Индию давали заверения в том, что это соглашение будет осуществлено.

Осужденный за оскорбление Горбачева "исправлялся" до сих пор

Только теперь вспомнил Петропавловский горсуд о деле Виктора Леонтьева, осужденного в июне 1991 года к двум годам "химии" за оскорбление тогдашнего президента СССР Михаила Горбачева.

"Экстремист" позволил себе пройтись по колхозному рынку с карикатурой на главу государства. Проведя на исправительных работах полтора года, он наконец "досрочно" освобожден от отбывания оставшегося наказания в пять месяцев и пять дней: не сразу ведь после инцидента был вынесен судебный вердикт.

Корреспондент "Народной газеты" побывал в Литве. Что он увидел?

Владимир САМОЙЛОВ

(Продолжение. Начало в № 144.)

Дискриминация прав желудка

Впрочем, проблемы монетарной политики, кажется, не слишком волнуют основную массу рядовых литовцев. Платить за хлеб и мясо талонами, литами или долларами — им все равно. Лишь бы продукты были и не слишком дорого.

Наличие некоторого ассортимента в магазинах вселяет оптимистические надежды. Однако цены кусаются. Буханка хлеба стоит от пятидесяти центов до лита, что в переводе на наш "мусор" примерно полторы — три сотни. Колбаса приличная тянет до трех тысяч. Очень дороги коммунальные услуги, а будут еще дороже. Зато квартплату уже мало кто платит — почти все квартиры приватизированы.

Вот несколько цифр, которые мне сообщили в отделе экономики литовского МИДа. Средний доход на человека в семье из четырех человек составил в апреле 8273 талона, или 82,73 лита, что одно и то же. Это без учета налогов. 62 процента в этих доходах составляет заработная плата: на предприятиях примерно 17 тысяч талонов, в бюджетных организациях — меньше 10 тысяч. Наиболее низкооплачиваемые категории трудящихся — в здравоохранении, образовании, культуре.

Потребительские расходы составляют около 80 процентов всех расходов, из них 65 процентов идет на питание.

Скажу: многие люди — и государственные служащие, и бизнесмены, и простые литовцы — говорили мне, что очень непродуманной была в свое время политика "роспуска" колхозов и совхозов. Нисколько не защищая эту форму хозяйствования, мои собеседники подчеркивали, что в Литве несколько поторопились с ее ликвидацией "как класса". В результате — резкое падение производства.

Впрочем, как ни парадоксально, но на сегодняшний день мясокомбинаты Литвы просто завалены мясом. В некоторых продукция лежит с января. Но тем не менее они не снижают цены на внутреннем рынке. На внешнем также ситуация сложная. Россия — традиционный покупатель литовской сельхозпродукции — не желает покупать по предложенным ценам, по более низким — невыгодно литовским производителям. Доходит до того, что Совет по ценам и конкуренции административным способом заставляет мясокомбинаты умерять свои аппетиты. В то же время литовская деревня сидит на голодном пайке.

Касторка — хорошее средство, но не от всех болезней

Еще в 1936 году известный литовский экономист А. Римка писал: "...лечение недуга национального хозяйства с помощью политики денег — есть не что иное, как лечение всех недугов человеческого тела с помощью касторки". И с этим мнением сегодня в Литве согласны многие. Лит, как его ни вводи в "светский круг", под руку с маркой или в обнимку с долларом или без них, никогда не станет настоящей валютой, если производство по-прежнему будет катиться вниз.

По данным экономиста В.Терляцкаса, только за май производство в стране упало на 18 процентов. Инфляция за пять месяцев этого года составила 106 процентов.

На первое июня в Литве насчитывалось тридцать одна тысяча безработных. Правда, официальный статус безработного имеют далеко не все потерявшие работу. 75 тысяч человек работали неполный рабочий день. В то же время в начале года было зарегистрировано около шести тысяч свободных рабочих мест.

В промышленности Литвы, как сообщил Б. Раймундас, начальник отдела Министерства экономики, около 80—85 процентов доходов предприятий идет на потребление. До опасного предела сократились инвестиционные процессы. На многих заводах и фабриках почти полностью износилось оборудование, а на реконструкцию и модернизацию нет средств.

В этой ситуации, считает тот же Геннадий Коноплев, трудно будет сделать лит твердой валютой и избежать инфляции.

Президент Ассоциации предпринимателей Литвы Юзас Шаркус сказал мне, что, возможно, не стоило всем так увлекаться поисками контактов с Западом, а было бы лучше обратить внимание на своих ближайших соседей. В Литве практически мало кто создает совместные предприятия, например, с белорусами. И не потому, что не видят в них потенциальных партнеров, а скорее в силу инерции развала былых экономических связей.

— Каких ошибок могла бы избежать Беларусь, учитывая опыт Литвы?

— У нас не совсем верно проводилась приватизация на основе приватизационных чеков, —сказал господин Шаркус.— Практически только две страны в мире — Россия и Литва — пошли таким путем, и в обеих были крупные просчеты.

Несмотря на то, что сейчас в Литве приватизировано значительное количество мелких предприятий, часть средних, почти вся торговля и сфера услуг, этот процесс значительно отстал от процесса формирования правовой базы приватизации. В результате была создана основа для деятельности мафиозных структур.

— В чем это выражается?

— Едва ли не на каждом аукционе по продаже недвижимости появлялись прилично одетые молодчики, которые говорили потенциальным покупателям: "Мы вам даем откупного, а вы не "играете". Если кто-то не соглашался, "репрессии" были самые жесткие. Например, поджог или что-нибудь еще.

Один мой родственник, например, хотел купить небольшой рыбный магазинчик. Договорился с поставщиками, сделал приспособления для копчения... Но ему "посоветовали" отказаться от своей идеи. И он испугался. Теперь тот магазин кем-то куплен, но не работает...

К слову сказать, криминогенная ситуация в Литве весьма сложная. Наряду с обычной уголовной статистикой в газетах буквально ежедневно рассказывается об экономических преступлениях, масштаб которых все больше увеличивается.

Это, по мнению правительства, одно из главных препятствий в развитии зарубежных экономических связей. Западные капиталисты не хотят связываться с уголовным миром.

В. ЛАНДСБЕРГИС: "Мы не хотим, чтобы переписывали нашу историю"

Литовский Сейм в отличие от нашего Верховного Совета и Совета Министров, усиленными нарядами милиции не охраняется. На входных дверях — всего один штатский контролер. Выписал пропуск — и пошел куда тебе надо. Можно, например, совершенно свободно зайти в зал заседаний Сейма. У нас же допускают только по спецпропускам. А все службы белорусского парламента уже не помещаются в солидном четырехугольнике бывшего здания ЦК КПБ.

Не такой уж многочисленный, по сравнению с нашим, аппарат Сейма планомерно сокращается. Недавно еще 120 человек получили предупреждение об увольнении.

В Сейме в перерыве между заседаниями мне довелось поговорить с известным общественным деятелем Витаутасом Ландсбергисом. Поскольку в политике даже одно неточно переданное слово может изменить смысл или содержание мысли собеседника, привожу нашу беседу почти дословно. Тем более что одним из предметов разговора были и белорусско-литовские отношения.

— Сейчас в Литве политическая и экономическая ситуация сложная, — сказал В.Ландсбергис. — Мы надеемся на вывод по договоренности российских войск к концу августа. Но знаем, что Россия пытается использовать оставшееся время, чтобы вовлечь руководство Литвы в какие-нибудь дополнительные договоренности, о которых общественность не информирована. Поэтому мы требуем гласности.

— Разве могут идти переговоры за спиной парламента?

— Оказывается, что могут. Государственная делегация, которая официально ведет переговоры, недавно с удивлением узнала, что Литва изменила свою позицию. Делегация опубликовала опровержение. Потом выяснилось, что окружение президента занялось переговорами в обход делегации...

В то же время экономическое положение ухудшается. Растет недовольство населения политикой правящей партии, невыполнением предвыборных обещаний. Я имею в виду президента в том числе...

Мы также с большой тревогой смотрим на усилия правящей партии принять ряд репрессивных законов. От закона о привентивном задержании людей, которые могут быть сочтены опасно думающими, вплоть до закона о чрезвычайном положении.

Это законопроекты полицейского государства. Своего рода узаконивание диктатуры...

— Но ведь Сейм может их не принять...

— Это маловероятно. В Сейме законопроекты, подготовленные верхушкой правящей партии, принимаются почти механически.

— Как вы считаете, с чем связана победа на выборах Бразаускаса и его партии?

— Например, с накоплением трудностей. Использованием почти полностью контролируемой прессы и других средств массовой информации для своей популистской пропаганды...

— Какими вы видите перспективы развития ситуации?

— Это зависит от правящей партии. Если она будет искать сотрудничества с более широким кругом политических сил, тогда возможны изменения. Необходим более последовательный курс реформ вперед, а не назад, уважение к правам человека, включая права собственности... Или признание несостоятельности и провозглашения досрочных выборов. Или обеспечение чрезвычайных мер типа диктатуры...

— Как я понял, вас волнуют в основном проблемы, связанные с Россией. А с Беларусью? Как вы оцениваете перспективы взаимоотношений наших стран?

— Я вижу, что в Беларуси усердно работают силы противостояния, раскола, враждебности Литве. Не знаю, насколько они популярны в широких слоях населения, но их активность в прессе, изданиях очевидна...

— Тут с вами трудно согласиться. Что вы имеете в виду?

— В нашей истории мы видели усилия не только ущемить Литву, отобрать у нее государственность, суверенитет, но также отобрать и историю. Это предпринималось царской Россией, ее официальной историографией, а также Польшей. И очень печально, что сейчас пытаются делать какие-то круги в Беларуси. Я имею в виду историю Литвы, которую там частично переписывают. И это выглядит замыслом проведения определенной политики, чтобы испортить хорошие отношения между литовским и белорусским народами. А кто всегда занимался этим, мы знаем...

Вот такое короткое и, скажем так, несколько загадочное интервью дал лидер оппозиции в литовском Сейме господин Ландсбергис. Не будем его комментировать, тем более что он пообещал через некоторое время продолжить разговор.

Извинившись, В.Ландсбергис пошел на заседание Сейма, а я — на вокзал, чтобы отправиться вечерним поездом в Клайпеду.

В купе развернул местную газету. В ней — социологический опрос.

Какие политики Литвы лучше всего отображают ваши интересы? Бразаускас — 35 процентов опрошенных, Ландсбергис — 14, премьер-министр Шлежявичюс — 7...

Какой политической партии или движению вы симпатизируете? Партия труда — 36 процентов, Союз Отечества — 10, а "Саюдис" — 3 процента. Четверть опрошенных вообще не симпатизируют никакой партии.

(Окончание следует.)

БУДЬ ХОЗЯИНОМ

ВАШ ДОМ, САД, ОГОРОД

Опыт Василия Черкаса

Ай да шиповник!

Он — абсолютный чемпион среди растений по содержанию витамина С. Плоды шиповника непревзойденный естественный поливитаминный концентрат, и уже не один век он заслуженно слывет универсальным лекарственным растением.

Из 400 видов шиповника в странах СНГ произрастает более 100.

Но высоковитаминных, да к тому же крупноплодных и урожайных лишь несколько.

К последним относится **шиповник Коричный.** Это сравнительно высокий, компактный, с тонкими прямостоящими побегами кустарник. Свое название получил за коричнево-красный, или буреватый цвет побегов. Куст способен к образованию большого количества отпрысков. Цветки желто-красные, или светло-красные. Плоды сжато-маровидные, мясистые. Свежие и сушеные плоды применяют в качестве общеукрепляющего средства. В народной медицине — при гастритах с пониженной и повышенной кислотностью, язве желудка и двенадцатиперстной кишки, заболеваниях печени и желчного пузыря, почек (особенно при наличии песка и камней), малокровии, упадке сил, гипертонической болезни, атеросклерозе.

Шиповник хорошо размножается посевом семян под зиму. При весеннем посеве необходима стратификация до 60 дней.

Читатель — читателю

Мини-томаты — это грандиозно!

В августе прошлого года на страницах "Народной газеты" была опубликована моя заметка "Мини-томаты: малые, да удалые". Получил более 5 тысяч писем. Почти тысячу заказов выполнил.

Во многих письмах меня спрашивают о сортах мини-томатов, просят дать их краткую характеристику. Но я просто физически не в силах это сделать.

И поэтому я прошу газету опубликовать краткую характеристику сортов мини-томатов.

Флорида Петит — отлично удается в самых северных районах, в самых неблагоприятных условиях, где о выращивании других сортов томатов и думать не приходится. Это бесспорный чемпион по скороспелости — плоды созревают на сотый день после всходов. Крохотные кустики, высотой 15—20 см, усеяны небольшими, размером с грецкий орех, очень сладкими и ароматными плодами. Урожай с куста до 500 г. На 1 $м^2$ грядки можно разместить 15—20 растений. При выращивании в комнате подойдет горшок диаметром 15—20 см.

Минибел — созревает на 2—3 недели позже Флориды. Кусты высотой 25—30 см, плоды собраны в кисти по 8—10 шт. Урожайность до 1 кг с куста. Плотность посадки — 10 шт/кв. м. В комнате подойдет горшок диаметром 20—25 см.

Тайни Тим — начинает созревать одновременно с "Минибел", сбор урожая растянут до осени. Сорт требователен к плодородию почвы. При хорошем уходе дает 2—3 кг с куста. Плотность посадки 6 шт./кв. м, в комнате подойдет горшок диаметром 25—35 см. Плоды этого сорта очень долго хранятся в свежем виде.

Вагнер Мирабель — на кусте высотой 1,0—1,2 м оставляют всего 3 кисти, но какие! Первые плоды уже созревают, а кисть растет и растет, закрывая весь куст золотым кружевом цветов. Плоды тоже золотистые, полупрозрачные, похожие на маленькие сливы, созревают огромными гроздьями, как самые крупные кисти винограда. Вы срезаете созревшую гроздь, а кисть продолжает расти, завязывая все новые и новые плоды. Растение настолько красиво и необычно, что украсит не только балкон или огород, но и самую изысканную клумбу. Если осенью внести растение в дом, то зрелые плоды будут висеть до Нового года. На грядке высаживают 2—3 куста на 1 кв. м. Урожайность 5 кг и более с куста. При выращивании в комнате или на балконе емкость нужна побольше, лучше ведерко или ящик.

Гартен Фройде — длинные, до полуметра кисти свисают непрерывными гирляндами по всему кусту, на одной кисти бывает до 30 плодов. Сорт ранний, с продолжительным периодом плодоношения, очень урожайный. Высота куста 1,2—1,5 м. Размещают, как и Вагнер Мирабель.

Боннер Бесте — удивительный сорт. Плоды размером с небольшое яблоко, ровные и круглые, причем на кусте их огромное количество. Самые большие кисти длиной до 60 см с 20 и более плодами. Во время цветения кисти торчат вверх, при созревании гирляндами свисают вниз. По вкусу и декоративности не уступают сорту Гартен Фройде. В каждом плоде всего две семенные камеры и много мякоти, для консервирования и фарширования трудно найти что-либо более подходящее. Высота растения около 1,5 м. Размещают, как и Вагнер Мирабель.

P.S. Для выращивания в комнате и на балконе могу предложить томаты "Японский карлик" и "Янтарные", перец сладкий "Тритон" (Англия) и "Антошка"; японский острый перец "Чудо Востока"; комнатные огурцы "Ривьера" (Франция).

Семена будут высылаться наложенным платежом (возможна и предоплата). Минимальная сумма заказа 100 руб. Стоимость 1 упаковки семян — 30 руб. Почтовые расходы за счет заказчика. Просьба не забывать вкладыввать подписанный конверт с набором марок.

Заказы направлять по адресу: **210002, г.Витебск-2. а/я 41. СМОЛЯКУ Александру Евгеньевичу.**

О братьях наших меньших

У животных — свои "поликлиники"...

Часто мы замечаем как те или иные животные буквально мечутся в поисках чего-то. Надо помнить, что это связано не только с поиском пищи, но и с их лечением. В целебных целях они употребляют многое: грибы, траву, почки, листву, плоды, глину, выделения других животных, а также рога, копыта, кости погибших собратьев...

Дикие кролики, к примеру, собирают на рану липкую паутину, чтобы унять кровотечение и ослабить боль. Лошади и другие животные излечиваются талой водой. Некоторые наши меньшие братья прямо-таки вторгаются в муравейники, из которых на их тела выпускается муравьиная кислота и этим самым излечиваются от ревматизма и освобождаются от паразитов.

Многие звери и птицы избавляются от глистов, поедая горькую полынь, листья трилистника, хвою сосны и ели, мухоморы, ягоды крушины и можжевельника, сережки березы.

Занимаются животные и "хирургическими операциями". Так зверь, попавшийся в капкан, идет на болезненную процедуру самоампутации, покупая ценой увечья свободу и жизнь. Некоторые выкусывают занозы, вскрывают нарывы, очищают раны от гноя, грязи и микроорганизмов. Практикуется и "гипсование", когда на поврежденный участок (конечность, к примеру) наносится слой глины.

Иван ШПАДАРУК.

Кушать подано!

Компот из черники ускоренным способом

Состав заливки: на 1 л воды — 800 г сахара.

Перебранными и промытыми ягодами заполняют подогретые простерилизованные банки по "плечики" и заливают кипящим сахарным сиропом по края горлышка. Через 5—7 минут сироп сливают, доводят до кипения и вновь заливают им банки с ягодами так, чтобы он слегка пролился через края горлышка. Сразу закатывают банки крышками и переворачивают вверх дном до полного остывания.

Черника натуральная с сахаром

1 кг черники, 100—300 г сахара

1/3 ягод насыпают в кастрюлю, добавляют сахар, подогревают под крышкой до полного размягчения и тщательно разминают. Остальные ягоды высыпают в банки или бутылки и заливают кипящим сахарным сиропом. Стерилизуют в кипящей воде: поллитровые банки — 7 мин., литровые — 10, трехлитровые — 20 мин., затем закатывают.

Компот из вишни

Состав заливки: на 1 л воды — 0,5 — 1,2 кг сахара. Из ягод удалить косточки, плотно уложить в банки по "плечики", залить сиропом, остуженным до 60^0 С. Стерилизовать в кипящей воде: поллитровые банки — 10—12 мин., литровые — 13—15, трехлитровые — 30 мин.

Вера ЦЫБУЛЯ.

К воде!

Уха по рецептам моего деда...

От своего деда, родившегося в XIX веке на Гомельщине и умершего весной 1944 года от тифа, я знаю два рецепта приготовления ухи: первый — **богатая уха** и второй — **бедная уха.**

Богатая уха. В зависимости от компании берется один или два молодых петуха, пожирнее, или вместо них фазаны, куропатки, глухарь или тетерев. Можно и несколько куликов. После разделки птица варится около часа, а потом туда опускается очищенный целый картофель и очищенные целые головки лука, а через 10—12 минут и соль. По готовности картофеля и лука опускают немного мелко нарезанную зелень за 1—1,5 минуты до выемки картофеля и лука. Потом достают (без воды) готовый уже картофель и лук и под вино едят их. Позже достают (без воды(птицу и тоже под вино едят ее. За 20 минут до выемки мяса птицы в варево опускают мелко нарезанный картофель и за 4—5 минут до его готовности опускают первую партию рыбы. За 1—1,5 минуты до готовности рыбы опускают еще зелень (лук, укроп, петрушку, чеснок) и перец. Добавляют соль при необходимости.

По готовности рыбу достают и вновь под вино едят ее, а вместо нее опускают вторую, а потом и третью партию рыбы. Жабры у рыб вырезаются обязательно. Ни в коем случае рыба не должна разварится и рыбных костей в ухе быть не должно. И только вдоволь насытившись рыбой, под занавес, уже без спиртного, разливают в миски, кружки, черпаки и в другую, какая имеется, посуду уху, истинно наваристую и душистую, и пьют, именно **пьют** ее.

В считанные минуты пьяный становится трезвым, бодрым и сильным. Вот тогда и жизнь хороша и жить хочется. Оставшаяся и остывшая уха превращается в сплошное желе, а поутру черпак, разогретый на костре, такой ухи дает человеку огромный заряд бодрости и энергии на целый день.

Бедная уха. Очищенный и крупно нарезанный картофель и лук опускают в воду и варят. За 4—5 минут до готовности опускают соль, рыбу, перец. За 1—1,5 минуты до готовности опускают мелко нарезанную зелень (лук, чеснок, укроп, петрушку — по желанию).

Уха готова, можно приступать к трапезе. Некоторые советы к обоим рецептам:

1) Уха всегда вкуснее с разнорыбицы.

2) Если рыба поймана в стоячей воде или вода для ухи взята с "душком", то для снятия запаха болота достаточно за 1 минуту до готовности ухи опустить в котел 10—15 грамм сливочного масла.

3) Если перец черный в зернах, то его можно опускать вместе с солью.

4) Для костра надо вырыть не очень глубокую ямочку (примерно 80х80), положить и подогнать под ведро таганок, кастрюлю, дикие камни, собрать между ними угли от прогоревшего костра, и уху готовить на еловых шишках. Костер культурный, пахучий и калорийный. Такой костер в любую минуту можно превратить в большой и даже очень большой костер, а при уходе заложить сверху снятым дерном.

Микола КАЦУБА.

г.Брест.

Рубрику ведет Павел СТАСЕВИЧ.
Тел. 29-60-42.

Слова пісьменніка

У "Народнай газеце" была надрукавана падборка заяў, зваротаў партый, грамадскіх рухаў, дэпутацкіх фракцый. Выказваюць свае меркаванні наконт сітуацыі на Беларусі і асобныя грамадзяне. Вось які допіс даслаў вядомы пісьменнік Артур Вольскі.

Шаноўная "Народная газета"!

У мяне, як і ў многіх іншых тваіх чытачоў, выклікае абурэнне тое, што адбываецца апошнім часам у роднай нашай Рэспубліцы Беларусь. І, у прыватнасці, у Вярхоўным Савеце. Спадзяюся, што мне як сталаму твайму чытачу будзе дадзена магчымасць выказацца на тваіх старонках. Астатняе — у вершах.

Артур ВОЛЬСКІ,
дэпутат Партызанскага раённага Савета народных дэпутатаў г.Мінска.

Спее здрада

На Беларусі спее здрада.
Выношвае ганебны плён.
А тыя,
што ўхапілі ўладу,
гатовы здаць нас у палон.
Здаць у палон Краіну-Маці.
За трыццаць срэбнікаў прадаць.
Абы на трызне,
як на сьвяце,
сабе на ўцеху балеваць.
Але мы не забылі болю
двухсотгадовага ярма.
Народ,
што зведаў прысмак волі,
зноў пад ярмо?
О, не!
Дарма!
Наперад рвуцца нашы коні,
хоць вораг выставіў заслон.
І пошчак слаўнае Пагоні
гудзе,
нібы набатны звон.
Ён б'е мячамі нам у грудзі:
— Ці ж вы чужынцы?
Ці ў гасцях?
Смялей!
Смялей ставайце, людзі,
пад бел-чырвона-белы сцяг!
І будзе сам сабе не рады
той, хто рыхтуе нам палон.
Няхай капае яму здрада
на ўласны скон.
На ўласны скон!

Рабы

Закаранелыя рабы.
Усе праблемы спрошчаны.
Учырванелыя ілбы —
без аніводнай зморшчыны.
Навошта думаць ды гадаць,
глуздамі выдаткоўвацца?
Каманду ёсць каму падаць,
каму падпарадкоўвацца.

Рабы. Бяздумныя рабы.
За гонар подласць лічыцца.
Усё да лямпачкі.
Абы
над іншымі ўзвялічыцца.
Над іншымі. Няздольнымі
мірыцца з рабскай доляю,
што жыць хацелі б вольнымі
і дыхаць вольнай воляю.

Рабы. Уладныя рабы.
З падступнымі турботамі.
А хто не можа?
Ці слабы?
Таго затопчуць ботамі.
Затопчуць. Нават і свайго.
Бязлітасныя. Спрытныя.
Каб толькі стаць замест яго
на месца прыкарытнае.

Падобныя. Як спарышы.
У здраднасці — надзейныя.
Гуртуюць іх таварышы,
павадыры ідэйныя.
Сабе самому з іх любы
ўяўляецца асобаю.
Але рабы — і ёсць рабы.
Чырвона-
медна-
лобыя!

Горькая исповедь

О мельнице моего деда и потерянном сыне

Хочу рассказать вам про свое горе, обиду, которая меня постоянно мучает.

Мой дедушка Максим Рутский построил в нашей деревне Снядино водяную мельницу. Для этого сделал отвод от главной канавы, выкопанной когда-то купцом для сплава леса в реку Припять. В мельнице было двое жерновов (четыре камня), которые привезли не знаю откуда на четырех парах волов. Стоимость каждого камня оценивалась в 200 пудов хлеба. Его дед брал у людей в долг на отдачу и на отработок. На мельнице стояли также ступы, в которых толкли просо, лен.

Помню, как посылали меня на водяное колесо с топориком обрубать лед. Малому было удобней выгребать муку возле камней, смазывать валы в недоступных местах. Застудил левую руку, и ее хотели отнять. Но известный в Петрикове хирург сохранил все же руку.

Когда началась коллективизация, мельницу забрали в колхоз. Конечно, там за ней смотрели не так, как дед. В 1943 году партизаны перевезли камни с дедовой мельницы в Туровский район, где построили новую. А после войны партизанскую мельницу (камни) забрали в Туровский музей. В музей Гомеля отправили оставшиеся два камня со Снядина. Вот так мельница моего деда Максима Рутского стала музейной достопримечательностью. Молодое поколение смотрит-удивляется, как предки добывали хлебушек.

Деда раскулачили, но, правда, не выслали. Помогло то, что в дом пришел новый зять-коммунист. Забрали пару волов, лошадь, повозку...

Не буду долго рассказывать, как трудно приходилось нам в послевоенные годы. Женщины и подростки вытянули все на своих плечах.

В 47-м году женился, нажили шестерых сыновей... И вдруг — страшное горе: от болезней за три месяца умерли сразу два сына и жена. Остался я один с четырьмя малолетками.

Подросли мои помощники, отслужили в армии, женились. Одного из них, несмотря на то, что полусирота, загнали в Чернобыль. Теперь он безнадежно болен, на грани смерти... Как мне перенести такое? Почему начальство не посылало своих сыновей ни в Афганистан, ни в Чернобыль?

Я никого конкретно не виню, что у меня сложилась такая судьба. Но все равно до боли обидно за пострадавшего деда, его разграбленную мельницу, за сына... Вот об этом и решил написать. Извините, если что не так...

Николай РУТСКИЙ.
Петриковский район

Тревожно

Отцы и дети. На ножах

Каково сегодня положение в Минске с преступностью? На этот и другие вопросы нашего корреспондента отвечает заместитель начальника следственного управления прокуратуры столицы Борис Легчин.

— Общее количество преступлений за прошедшие шесть месяцев снизилось по сравнению с аналогичным периодом прошлого года. Но — появились иные пугающие симптомы — в полтора раза выросло число убийств, покушений и разбоев. Стала четко проявляться корыстная направленность преступлений. Много сил и средств приходится бросать именно на раскрытие убийств.

— Кстати, сколько их было?

— За полгода — 45. А ведь я вспоминаю время так называемой борьбы с пьянством, когда за год у нас совершалось только 17 убийств. Вот и задумайтесь. Добавлю, большая часть преступлений совершается в подпитии.

— Каковы причины, по которым идут на "мокрое дело"?

— В основном это семейно-бытовые неурядицы. На прошлой неделе произошло шесть трагедий: сын заколол ножом мать из-за неприязни, дочь убила отца во время ссоры, муж — жену, а потом и сам повесился. Был убит и один гомосексуалист...

— Становится ли "устранение" неугодных более жестоким?

— Да. Из-за импортной аппаратуры убили подполковника в отставке, старушке-сторожу в детском саду перерезали горло. Происходит что-то нелепое и ужасное.

— Сейчас много говорят об организованной преступности...

— Да, такие группы есть, но в столице они пока не столь устоявшиеся и организованные, чтобы можно было говорить о мафии. В ходе недавнего крупномасштабного рейда по "хазам" изъяли много оружия. Сейчас арестованы несколько лиц, подозреваемых в "заказных" убийствах. Правда, одно дело квалифицировано как покушение. Никто практически не пострадал.

— Как выглядят в этой криминальной статистике бывшие зэки?

— За минувшие полгода число ранее судимых, участвовавших в грабежах, разбоях, убийствах, увеличилось почти вдвое. Это тоже опасная тенденция. Говорить о перевоспитании в наших тюрьмах пока, как видите, рано.

— Нынче только и разговоров что о коррупции. Есть ли в городе подобные дела, которые ушли в суд.

— За пять месяцев выявлено 78 фактов взяточничества. Но к таким делам суды относятся весьма и весьма прохладно. Их можно понять: здесь может быть единственное доказательство — когда все участники сознаются. Однако кто себя добровольно заточит за решетку? Нужен четкий, грамотный закон. И нужно, чтобы изменилось отношение всех без исключения к этому явлению. Иначе вся наша борьба с коррупцией будет напоминать небезызвестный поединок с ветряными мельницами.

Почем валюта?

С 22 июля Национальным банком Республики Беларусь установлены курсы иностранных валют

	Единый курс	Курс инвест.	К долл. США
1 австрал. доллар	1,389.51	337.75	1.4804
1 австр. шиллинг	171.28	41.63	12.0096
1 фунт стерлинг.	3,084.05	749.65	0.6670
10 бельг. франков	583.37	141.80	35.2606
1 немец. марка	1,205.89	293.12	1.7058
1 голлан. гульден	1,071.35	260.42	1.9200
1 датская крона	312.38	75.93	6.5849
100 итал. лир	130.02	31.60	1.582.0643
1 канад. доллар	1,609.16	391.14	1.2783
1 норвеж. крона	282.66	68.71	7.2773
1 доллар США	2,057.00	500.00	1.0000
1 фин. марка	357.35	86.86	5.7563
1 франц. франк	353.40	85.90	5.8206
1 шведск. крона	260.38	63.29	7.9000
1 швейцар. франк	1,371.79	333.44	1.4995
10 японск. иен	189.94	46.17	108.2974
1 ЭКЮ	2.344.37	569.85	0.8774
10 испанск. песет	153.87	37.40	133.6843
10 греч. драхм	88.15	21.43	233.3522
1 ирландск. фунт	2,906.13	706.40	0.7078
1 исландск. крона	28.64	6.96	71.8226
1 кувейт. динар	6,836.39	1,661.74	0.3009
10 ливанск. фунтов	11.89	2.89	1,730.0252
10 португ. эскудо	124.30	30.21	165.4867
1 сингап. доллар	1,270.86	308.91	1.6186
10 турецк. лир	1.83	0.44	11,240.4372
1 эстонск. крона	150.74	36.64	13.6460
1 СДР	2,857.64	694.61	0.7198
1 российский рубль	1.80		
1 укр. карбованец	0.46		
1 литовский лит	478.37		
1 латвийский лат	3145.26		

Курс клиринговых валют

1 доллар США по расчетам с Кубой	500.00
1 доллар США по расчетам с ЧСФР	500.00

Надвор'е

Сёння днём па рэспубліцы чакаецца воблачнае надвор'е, на большай частцы тэрыторыі дажджы, месцамі навальніцы, па паўднёваму ўсходу пройдуць моцныя дажджы. Тэмпература паветра ў Віцебску — 16—18, Мінску, Магілёве — 17—19, Брэсце — 18—20, Гродне — 19—21, Гомелі — 20—22 градусы цяпла.

У наступныя двое сутак чакаецца: 24-га па паўночна-ўсходняй палавіне рэспублікі, 25-га месцамі дажджы. Тэмпература паветра ноччу — 9—14, днём — 17—22, 25-га па паўднёваму захаду — 23—27 градусаў цяпла.

Астранамічны каляндар — 23.07

Узыход і заход сонца: Мінск — 5.07, 21.23; Віцебск — 4.50, 21.20; Магілёў — 4.56, 21.12; Гомель — 5.02, 21.01; Гродна — 5.25, 21.36; Брэст — 6.32, 21.30.

Даўжыня дня ў Мінску — 16.16. Маладзік 19 ліпеня.

Праграма тэлеперадач

Пятніца, 23 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Праграма перадач.
8.25. "Да вас, сучаснікі мае..." Частка 2-я.
9.30. "Лада ОМС" прадстаўляе: "Дзяжурная аптэка".
10.00. "На шляху да незалежнасці". Перадача 4-я.
10.30. Пазіцыя ўрада.
10.45. "Маці Ісуса". Маст. фільм.
12.10. "Трансплантацыя душы". Дак. фільм.
13.00. "Край". Казімір Семяновіч і яго ракеты.
13.30. Навіны.
13.40. "Людзі на балоце. Палеская хроніка". 3-я і 4-я серыі.
16.00. "У імя і на карысць", "Сніўся мне сад". Дак. фільмы.
16.40. Выступае дзіцячы вакальны ансамбль г.Мінска.
17.30. Навіны.
17.40. Дошка аб'яў.
17.50. "Мастак Шчамялёў. Вясёлка жыцця". Кінанарыс.
18.00. "Славянскі базар". Канцэрт 1-га тура конкурсу маладых выканаўцаў "Залаты певень".
20.35. Кантакт.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. Пад купалам Сусвету.
21.40. Футбол. "Дынама-93" (Мінск) — "Фандок" (Бабруйск).
22.30. "Славянскі базар". Нацыянальны дзень Расіі. Пасля заканчэння — НІКа; маст. фільм "Арфей" (Францыя).

Канал "Астанкіна"

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.45. Фірма гарантуе.
8.00. Навіны.
8.20. "Майскі снег". Маст. фільм.
9.30. Алеся і кампанія.
10.00. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
10.50. Прэс-экспрэс.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. Амерыка з М.Таратутам.
11.50. "Шлях гераіну". Маст. фільм. 6-я серыя.
12.40. "Дробязі жыцця". Тэлесерыял. 5-я і 6-я серыі.
13.40. Мультфільм "На масленіцы".
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Брыдж.
14.50. Бізнес-клас.
15.05. Джэм.
15.35. Фільмы рэжысёра А.М.Згурыдзі. "Белы Ікол".
17.00. Навіны.
17.20. "Мы хочам жыць".
17.40. Надвор'е.
17.45. Чалавек і закон.
18.15. Амерыка з М.Таратутам.
18.45. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Чалавек тыдня.
20.55. Маст. фільм "Суіні" (Англія). 4-я серыя.
21.50. Пляцоўка агляду. Канцэрт Валерыі.
22.50. Аўташоу.
23.00. Навіны.
23.20. "Юрмала-93".
1.20. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.20. Біржа працы.
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Паралелі.
8.15. Кабарэ "Бязглуздзіца".
9.10. "Новасібірск. Век першы".
11.10. "Санта-Барбара".
12.00. Сам сабе рэжысёр.
12.30. Мульці-пульці.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. "Белая варона".
14.10. "Веру ў Буду".
15.00. Тэлебіржа.
15.30. Там-там навіны.
15.45. Студыя "Рост". "Стары млын".
16.15. "Пагаслая зорка?"
16.45. Гісторыя непачатай вайны.
16.55. "Гонка на выжыванне". Маст. фільм.
17.45. Парламенцкая гадзіна.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Афоня". Маст. фільм.
20.55. "Абзац".
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. "Славянскі базар". Нацыянальны дзень Расіі.
24.00. Зоркі гавораць.
0.05. Цішыня N 9.

Паказвае Санкт-Пецярбург

6.30. Факт.
6.45. Тэлебіржа.
7.15. "Зялёны марш". Фільм-канцэрт.
7.40. "Паэтычны тэатр". Г.Дзяржавін.
8.25. "Мая другая мама". Маст. фільм.
9.15. "Выбарг". Дак. фільм.
9.35. Альтэрнатыва.
10.35. "Балада пра Сіднея Брустайна". Тэлевізійны спектакль.
13.30. "Калядная горка".
14.30. Факт.
14.40. "Родная кроў". Маст. фільм.
16.15. Мультфільмы.
16.55. Тайны забытага рамяства.
17.25. Дак. фільмы.
18.10. "Беспрацоўе буйным планам".
18.30. "Адкрываю для сябе Расію". Калінінград.
19.20. Факт.
19.45. Спорт.
20.00. З кампетэнтных крыніц.
20.35. 600 секунд.
20.45. Ваш стыль.
20.55. Камертон.
21.55. Рокс-галактыка.
22.45. Факт.
23.00. "Забойства". Маст. фільм.

Субота, 24 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. "Таміра" прапануе: "Арфей" (Францыя).
10.05. Футбол. "Дынама-93" (Мінск) — "Фандок" (Бабруйск).
10.55. Канцэрт студэнцкіх калектываў "Студэнцкая вясна-93".
12.15. "На шляху да незалежнасці". Перадача 5-я.
12.45. "Матылькі высакагор'я". Дак.фільм.
13.05. "Сава Мінервы прыручана..."
13.40. "Людзі на балоце. Палеская хроніка". 5-я серыя.
14.45. "Жаваранačкі, прыляціце..." Фільм-канцэрт.
15.25. "Жывая дрэва душа". Дак.фільм.
15.45. ПІК.
16.30. "Край". Гродна.
17.00. Урачыстае пасяджэнне і канцэрт, прысвечаны Дню Незалежнасці. Трансляцыя з Белдзяржфілармоніі.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. Пад купалам Сусвету.
21.40. Крымінальная хроніка.
22.00. НІКа.
22.15. "Шчаслівчык", "Стрэлачнік". Мультфільмы для дарослых.
22.30. "Славянскі базар". Рок апоўначы. Трансляцыя з Віцебска.

Канал "Астанкіна"

6.00. Навіны.
6.25. Ранішняя гімнастыка.
6.35. Прэс-экспрэс.
6.45. Суботняя раніца дзелавога чалавека.
7.30. Спорт-шанц.
8.00. Надвор'е.
8.05. "Марафон-15" прадстаўляе: "Пакліч джунгляў".
8.30. Эльдарада.
9.00. Аўтограф па суботах. У.Высоцкі.
9.30. "Яна жыла пачуццём і фарбамі". Мастак М.Ламакіна.
9.45. Авіякасмічны салон.
10.00. Музычны кіёск.
10.30. Мы з МЭІ.
11.30. Твары ўлады.
11.45. Ахоўная грамата.
12.15. "Непадарожныя нататкі, ці Падарожжа з Соняй у пошуках Амерыкі".
12.40. "Такое вось кіно..." В.Яжоў. Перадача 1-я.
13.15. Мініяцюра.
13.30. Ці прыйдзе князь з Усходу?
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. "Прынц і русалачка".
15.10. Грошы і палітыка.
15.40. "Ультра-сі".
16.20. Магія моды.
17.05. "Смяяцца — не грэх". Ю.Васільеў.
17.50. Шчаслівы выпадак.
18.50. "Рыцары Х'юстана". Маст.фільм (ЗША). Фільм 4-ы.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. "Юрмала-93".
21.10. "Блакітнае і шэрае". Маст.фільм (ЗША). 4-я серыя.
22.00. Каханне з першага позірку.
22.45. Надвор'е.
22.50. Навіны.
23.05. "Юрмала-93" (працяг).

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.25. Свой погляд на свет.
7.55. Крыніцы. "Вяртанне".
8.25. Студыя "Рост".
8.55. Непазнаны сусвет.
9.25. Пілігрым.
10.10. Публіцыстычная праграма "45".
10.55. Тэлеэрудыт.
11.00. "Мой малодшы брат". Маст.фільм.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.20. Казырная дама.
13.50. Сігнальны экземпляр.
14.00. Зігзаг удачы.
15.00. Адыходзячая натура.
15.45. Тэатр аднаго мастака. К.Сомаў.
16.05. "К-2" прадстаўляе: "Зоркі Амерыкі".
16.35. Футбол без граніц.
17.30. "Ці ўбачым мы неба ў алмазах?"
18.15. Вуснамі дзіцяці.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Адабрам. Бенефіс пісьменніка М.Мішына.
20.40. Фільм-прэм'ер.
20.55. Телеэрудыт.
21.00. Кантрасты.
21.40. Рэпарцёр.
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Праграма "А".
23.35. "Як цені мітусяцца ў навальніцу". Маст.фільм (ЗША).

Паказвае Санкт-Пецярбург

7.00. Факт.
7.15. "Будзь маім сланом. Мультфільм.
7.30. Камертон.
8.35. "Забойства". Маст.фільм (Вялікабрытанія).
10.30. Сем сланоў.
11.00. "Дзіўныя людзі". Маст.фільм.
12.50. Тэледоктар.
13.25. "Не самы ўдалы дзень з жыцця Дзяніскі і Мішкі".
14.45. Мультфільмы.
15.15. "Вязень замка Іф". Маст.фільм.
17.25. Спартыўны агляд.
18.00. "Непераможаныя. Мультфільм.
18.15. Грамадзянін і закон.
18.45. Канцэрт па заяўках.
19.20. Факт.
19.45. Экспрэс-кіно.
20.00. Новая калекцыя фірмы "Лена".
20.40. Ваш стыль.
20.45. "Мая другая мама". Маст.фільм.
21.35. "Дом кіно". Фестывальныя пакуты.
23.10. "Каменная душа". Маст.фільм.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Рэкламнае бюро — 29-34-05, 27-33-96; факс — (0172) 27-37-63.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў матэрыялах змешчаны даныя, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара. Лісты чытачоў друкуюцца на мове арыгінала. Рукапісы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца.

Рэдакцыя "Народнай газеты" прымае заказы на змяшчэнне аб'яў, рэкламы.

Рэдакцыйныя тэлефоны: грамадская прыёмная — 29-60-86; прыёмная галоўнага рэдактара — 29-60-08; намеснікі галоўнага рэдактара — 29-69-04, 29-64-21, 27-22-16; юрыдычнае бюро — 29-69-68; карэктура — 29-62-12; стыльрэдактар — 29-64-04; мастак — 20-62-43; бухгалтэрыя — 29-60-21, 29-67-23; бізнес-бюро — 29-65-50.

Аглядальнікі па пытаннях дзейнасці: парламента рэспублікі, грамадска-палітычных арганізацый і рухаў — 29-66-04; урада рэспублікі — 29-68-12; мясцовых Саветаў — 29-61-56; дзяржаўных органаў — 29-64-78; аграрнай палітыкі — 29-60-42; экалогіі, ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай трагедыі і НТП — 20-41-82; сацыяльнай пераарыентацыі эканомікі — 20-52-65; сацыяльнай пераарыентацыі сферы абслугоўвання — 29-69-68; сацыяльнага вывучэння грамадскай думкі і аналізу пошты — 29-68-03; культуры — 20-83-97; маралі і права — 29-69-87, 29-61-76; сацыяльнай абароны асобы — 29-69-87; аператыўных падзей, фізкультуры і спорту — 20-83-97; палітычны каментатар — 29-65-01.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Брэсце — 42-49-35; у Віцебску — 5-12-12; у Гомелі — 55-81-05; у Гродне — 45-35-61; у Магілёве — 26-35-38; у Маскве — 365-16-44, у Берліне — (104930) 229-50-14.

Адрас рэдакцыі: 220010, Мінск, Дом урада.

Індэкс 63868

Выходзіць штодзённа, акрамя нядзелі і панядзелка. 250 разоў у год.

Падпісана ў друк у 19.10.
Газета аддрукавана ў друкарні выдавецтва "Беларускі Дом друку".
Спосаб друку — афсетны, фармат А-2
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ